

**MUZEUM RZEMIOSŁ I SZTUKI
STOSOWANEJ w WARSZAWIE**

35

SPRAWOZDANIE

z działalności

**za czas od dnia 1-go lipca 1926 r.
do dnia 30-go czerwca 1927 r.**

MUZEUM RZEMIOSŁ I SZTUKI
STOSOWANEJ W WARSZAWIE

35
SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI
ZA CZAS OD DNIA 1 LIPCA 1926 ROKU
DO 30 CZERWCA 1927 ROKU

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72
Tel. 26-68-63

WARSZAWA

1927 R O K.

MUZEUM RZEMIOSŁ I SZTUKI STOSOWANEJ W WARSZAWIE

PRZY ULICY CHMIELNEJ Nr. 52

20.694

Druk Zakł. Druk. W. Piekarniaka, Warszawa, ul. Ordynacka Nr. 3, tel. 44-59.

TRZYDZIESTE PIĄTE SPRAWOZDANIE
MUZEUM RZEMIOŚL I SZTUKI STOSOWANEJ W WARSZAWIE
za czas od 1 lipca 1926 r. do 30 czerwca 1927 r.

Sprawozdanie niniejsze, poza częścią ogólną, poświęcone jest działalności szkolnej Muzeum.

Działalność ta, od samego początku założenia Muzeum przechodziła różne koleje, a wobec tendencji rusyfikatorskich rządu była właściwie tajna, konspiratorska.

Założyciele instytucji społecznej, nazwanej Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej, którzy ją stworzyli przed 36 laty, rozumieli palącą potrzebę zorganizowania szkoły zawodowej rysunku dla rzemieślników polskich; ponieważ jednak ówczesny rząd rosyjski nigdy nie zgodziłby się na otwarcie takiej szkoły polskiej, stworzono ją pod nazwą i formą Muzeum Rzemiosł. Grono warszawian dobrej woli zebrało różne okazy artystycznych wyrobów rzemieślniczych i odpowiednią bibliotekę podręczników, tworząc jego zawiązek.

Tutaj rzemieślnik stary, czy młody mógł znaleźć wzory do naśladowania, a w tym celu przy Muzeum urządzono salę, w której zwiedzający zbiory mógł je kopjować. Kustosz Muzeum ułatwiał mu „dobrowolnie” tę pracę, wskazując jak rysować należy, udzielając mu podręczników nauki rysunków i kreślenia, geometrii wykresłej, form stosowanych w różnych zawodach rzemieślniczych i t. d.

Liczba rzemieślników, zwiedzających zbiory muzealne i podług nich rysujących, wciąż rosła; trzeba było powiększyć liczbę sal do kopjowania; Kustosz Muzeum musiał przyjąć pomocników, „by utrzymać porządek w tych salach, a zbiory ustrzedz od zniszczenia” pomocnicy Kustosza okazali się też ludźmi, co chętnie dzielili się swą wiedzą z rzemieślnikami, czego im nikt nie mógł zabronić.

W takich warunkach i pod takimi pozorami powstała w Warszawie zawodowa szkoła rysunkowa dla rzemieślników. Nie nazywała się szkołą, lecz „Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej”, nie było w niej uczniów, lecz „zwiedzający zbiory muzealne”, nie było w niej klas, lecz „sale do kopjowa-

nia rysunków i wzorów muzealnych", nie było nauczycieli, lecz „kierownicy tych sal". Nie było funduszków i zapomóg rządowych, lecz kilka ofiar większych i drobne składki członków Muzeum, oraz opłaty, pobierane od rzemieślników kopujących wzory.

W tych okolicznościach szkoła w ciągu szeregu lat borykała się z wielu i różnorodnymi trudnościami, wskutek których wydawało się nieraz, że trzeba będzie ją zamknąć; ale w tych ciężkich chwilach Komitet Muzeum znajdował zawsze jakiś sposób wyjścia z trudności, który niweczył tego rodzaju małoduszne pomysły.

Ostatecznie szkoła trwa i rozwija się już przeszło 35 lat i wydawszy tysiące wykwalifikowanych rzemieślników, spełnia swe doniosłe kulturalne zadania, sięjąc wśród coraz szerszych warstw społeczeństwa polskiego znajomość rysunku i poczucie piękna w sztukach rzemieślniczych.

Sięgnijmy pamięcią wstecz, a przekonamy się, jak pod tym względem jest wielki u nas postęp. Dawniej przed kilkudziesięciu, a nawet jeszcze przed kilkunastu laty wszystkie wyroby, które z pięknem miały cokolwiek wspólnego, sprowadzano z zagranicy; dziś wyrabiamy je przeważnie w Polsce; dawniej marka zagraniczna była nieodzownym dowodem dobroci i piękna towaru; dziś kupujący domaga się coraz częściej marki polskiej.

Dawniej nie każdy majster polak orjentował się w rysunku, dziś każdy podmajstrzy już rysunek rozumie i zawodowo umie rysować. W rzemiosłach budowlanych wśród pierwszorzędnych majstrów spotykało się dawniej prawie wyłącznie cudzoziemców; dziś wśród tych majstrów mamy wielu rodowitych polaków, a spolszczeni potomkowie dawnych majstrów cudzoziemców grają w polskim życiu społecznym zaszczytną i wybitną rolę.

Jeżeli tak jest, to wśród różnych czynników, które te zmiany w rozwoju polskiego rzemiosła wywołały, Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej zajmowało stanowisko przodujące.

Obecnie, gdy po kataklizmie dziejowym wojny ostatniej, po ofiarnej przelaniu za ojczyznę krwi setek tysięcy najlepszych jej synów, Polska odzyskała swą niepodległość, gdy pod rządami swych władz polskich coraz wszechstronniej się rozwija, Muzeum już może, zaprzestawszy swej konspiratorskiej działalności, podążać z otwartą przyłbicą do swego celu i zadania rozwijania rzemiosła polskiego przez szerzenie wśród rzemieślników i ogółu społeczeństwa poczucia piękna.

W roku sprawozdawczym zapisało się i uczęszczało uczniów i uczenic na:

1) Kurs przygotowawczy A i B.	67
2) „ malarzy pokojowych I i II	31
3) „ rzeźby zdobniczej	32
4) „ ciesielskie I, II i III dla praktykantów	10
5) „ mularski I	22
6) „ „ II	16
7) „ „ III	32

8)	„	stolarski	przygotowawczy dla praktykantów	42
9)	„	„	I dla praktykantów	38
10)	„	„	II dla czeladników	28
11)	„	stolarski	I dla majstrów	18
12)	„	„	II „	11
13)	Do	szkoły	zdobnictwa na kurs I przygotowawczy	54
14)	„	„	„ „ „ II „	44
15)	„	„	„ „ „ zawodowy	35
16)	Kurs	zabawek i ozdób	choinkowych	20
17)	„	żeński dla hafciarek	I i II	52
18)	„	kilimkarski		13
19)	„	batiku		29
20)	„	niedzielny rysunku		39
21)	„	rys. żywego modelu		42

razem uczniów 665

Na kursach powyższych nauczali:

1) <i>Badowski Zygmunt</i>	<i>Historja Sztuki</i>
2) <i>Chojnacki Teofil</i>	<i>Kalkulacja i urządzenia sklepowe.</i>
3) <i>Domoradzki Stefan</i>	<i>Rysunek zawodowy dla mularzy</i>
4) <i>Dutkiewicz Tomasz</i>	„ „ „ stolarzy
5) <i>Kępiński Frdanciszek</i>	„ „ „ mularzy
6) <i>Koeck Herman</i>	„ „ „ cieśli
7) <i>Komorowska Józefa</i>	<i>Haft i koronki</i>
8) <i>Gocłowska Janina</i>	<i>Kilimy, dywany i gobeliny</i>
9) <i>Malinowski Józef</i>	<i>Rysunek odręczny</i>
10) <i>Paciorkowski Władysław</i>	<i>Rysunek przygotowawczy</i>
11) <i>Rączka Stanisław</i>	<i>Rysunek zawodowy dla stolarzy</i>
12) <i>Rostań Wiktor</i>	„ i modelowanie dla rzeźbiarzy
13) <i>Szymanowski Marjan</i>	„ odręczny.
14) <i>Tobera Feliks</i>	„ „
15) <i>Wąsowicz Kazimierz</i>	„ zawodowy dla mularzy
16) <i>Wąsowicz Henryk</i>	<i>Statyka i żelbet</i>
17) <i>Wieczorkiewicz Flawjan</i>	<i>Rysunek zawodowy malarzy kompoz.</i>
18) <i>Żniński Zenon</i>	<i>Perspektywa i historja sprzętu</i>

PROGRAM NAUCZANIA.

Ogólnie zaniedbany u nas stan szkolnictwa zawodowego, b. mała ilość specjalnych uczelni dla rzemieślników z programem nauk teoretycznych i praktycznych, a zwłaszcza brak odpowiednich sił pedagogicznych, utrudnia bardzo postawienie naszych szkół w dziedzinie rzemiosł i przemysłu artystycznego na poziomie szkół zagranicznych. Dlatego kierownictwo szkoły muzealnej kładło nacisk na metodę nauczania tak, by jej absolwenci, udoskonalivszy się w swoich zawodach, mogli prawidłowo nauczyć innych i uzyskiwać na to prawa.

W szkole muzealnej wytworzono dwa działy nauczania: pierwszy dla rzemieślników wykonawców, którzy w swoim zawodzie pragną osiąść wykształcenie ściśle zawodowe, teoretyczne i artystyczne, zaś drugi dla tych, którzy pragną pracować w jednym z działów przemysłu artystycznego, jako samodzielni twórcy dzieł sztuk zdobniczych, lub zająć stanowisko kierownicze w zakładach przemysłu artystycznego.

Nauczanie w obu tych działach uzupełnia się wzajemnie, tworząc całościowy kształt zawodowego wykształcenia rzemieślników w przemyśle artystycznym.

Dla uczniów działu pierwszego, nauka odbywa się w godzinach wolnych od zajęć warsztatowych, a więc wieczorem lub w dni świąteczne; we dnie zaś w miesiącach zimowych — dla rzemieślników sezonowych, pracujących jedynie latem.

Dla uczniów działu drugiego nauka jest całodzienna i całoroczna, połączona z praktyką w pracowniach muzealnych.

KURSY DZIAŁU PIERWSZEGO.

(wieczorowe i sezonowe).

Kurs nauki obliczony jest na następujące ilości godzin:

I	Kurs zowodowy przygotowawczy — 2 letni .	razem 480 godzin
II	„ nauki rysunku i modelowania dla rzeźbiarzy, bronzowników, grawerów, cyzlerów, jubilerów i złotników — 2 letni . . .	„ 640 „
III	„ nauki rysunku i malarstwa dekoracyjnego, dla malarzy pokojowych, znaków i dekoratorów — 2 letni . . .	„ 800 „
IV	„ nauki rysunków dla stolarzy pomocników — 3 letni	„ 720 „
V	„ nauki rysunków dla stolarzy mistrzów — 2 letni	„ 1120 „

VI	„	zawodowy dla mularzy podmistrzów — 3 letni, po 510 godzin rocznie w miesią- cach zimowych	„	1530	„
VII	„	zawodowy dla cieśli podmistrzów, jak wyż. po 357 godzin rocznie	„	1071	„
VIII	„	zawodowy dla cieśli mistrzów, 2 letni j. w. po 255 godz. rocznie	„	510	„
IX		Krótkoterminowy kurs dla instruktorów szkół sto- larskich	„	168	„

SZKOŁY I KURSY DZIAŁU DRUGIEGO.

(d z i e n n e).

I	Szkoła zawodowa dla stolarzy:				
		1-rocza dla mistrzów	razem	1680	godzin
		2-letnia dla rysowników i kompozytorów	„	3360	„
II	„	sprzętarstwa i zdobnictwa wewnątrz 1-o rocza	„	1680	„
III	„	grafiki zdobniczej 1-rocza	„	1680	„
IV	„	ceramiki 2-letnia	„	3360	„
V	„	tkactwa zdobniczego 1-rocza	„	1680	„
VI	„	rzeźby zdobniczej, 1-rocza	„	1680	„
VII		Kursy przygotowawcze rysunku i zdobnictwa 3-letnie	„	3920	„

PROGRAMY KÓRSÓW DZIAŁU PIERWSZEGO.

(wieczorowych i sezonowych).

I. Kurs przygotowawczy.

1) Zadaniem kursu jest przygotowanie rzemieślnika bez znajomości rysunku, do kursów zawodowych.

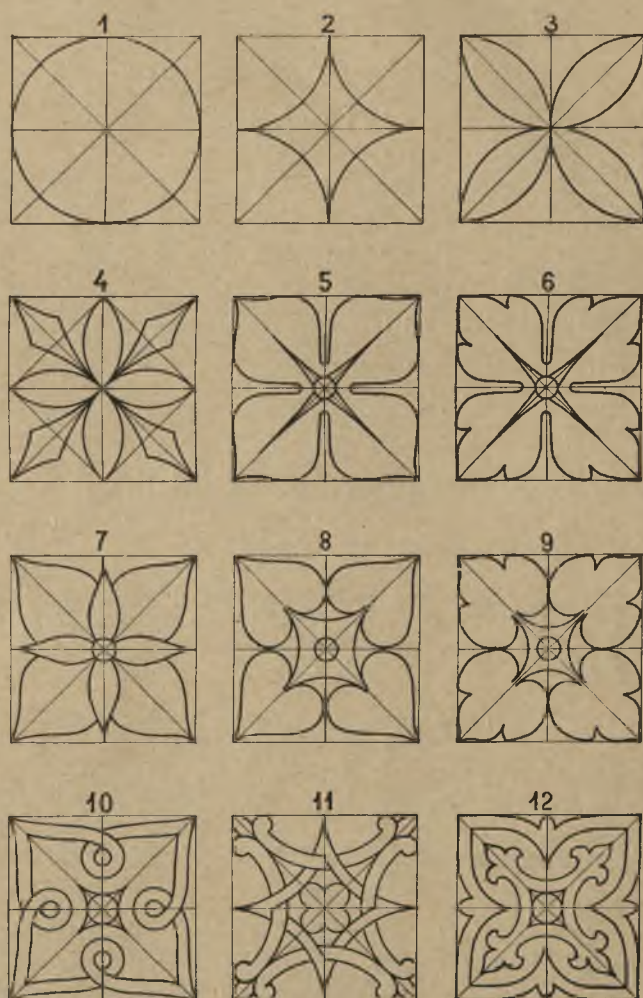
2) Wstępujący na kurs winien przedstawić zaświadczenie, że pracuje w jednym w działów przemysłu artystycznego.

3) Kurs trwa 2 lata, podzielony jest na 4 półrocza. Wykłady odbywają się: trzy razy w tygodniu po 2 godziny wieczorem od 7—9 razem 480 godzin. Rok szkolny trwa: I półrocze od początku września do 31 stycznia, II półrocze od 1 lutego do końca czerwca.

Rysunek odręczny.

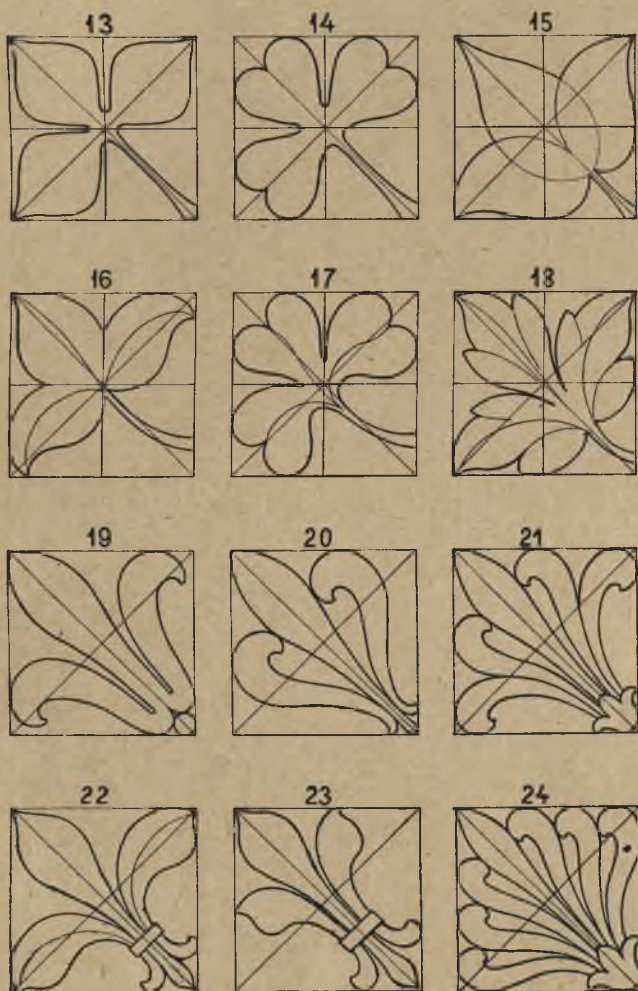
I półrocze, 6 godzin tygodniowo, razem 120 godzin.

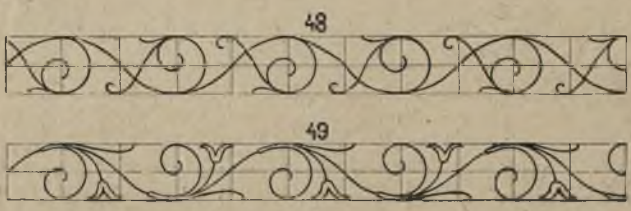
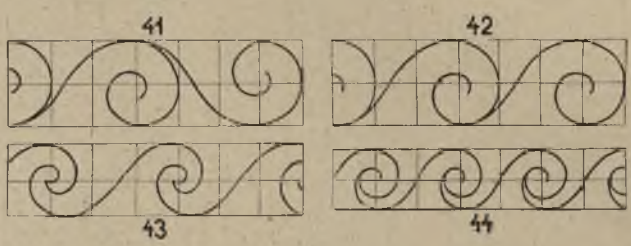
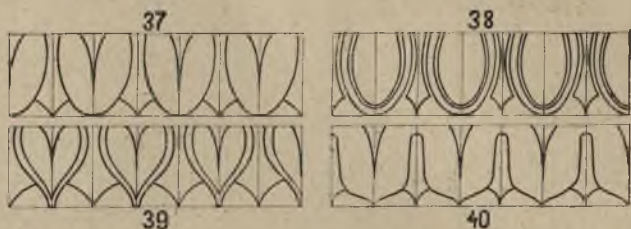
Z a d a n i e: wyrobienie poczucia rzutu linii prostej w kierunku poziomym, pionowym i pochyłym, krzywej i złożonej; nadanie kształtu płacząźnie prosto i krzywo — liniowej, tworzenie figur geometrycznych, zachowanie proporcji przy zwiększaniu lub zmniejszaniu wzoru (przestrzega się wykonanie rysunku z bezwzględną dokładnością, wymagana w rzemiośle).

II półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godz.

Zadanie: Wyrobienie poczucia formy w tworzeniu ornamentu, zaznajomienie z symetrią, asymetrią i rytmiką; ornament historyczny i nowoczesny; stosowanie zdobienia w zakresie danego zawodu; rysunek natury martwej i stylizowanie natury.

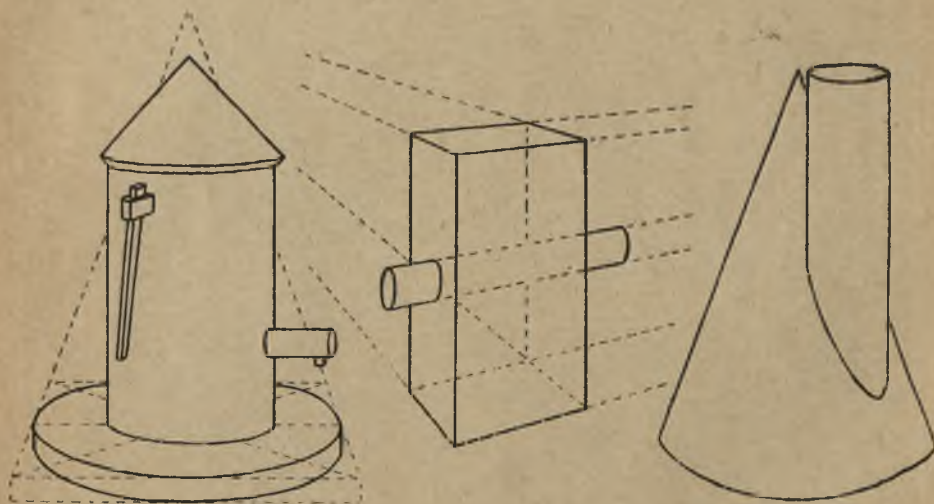
III półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godz.

Zadanie: Nauka o światłocieniu, ornament plastyczny, prawidłowe określenie plastyczności, zdobienie, barwy i zestawienie barw; tworzenie form zdobniczych, geometrycznych i roślinnych w zastosowaniu do swego zawodu.

IV półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godz.

Zadanie: Perspektywa odręczna, rysunek płaszczyzn i brył w widoku perspektywicznym pod różnym kątem.

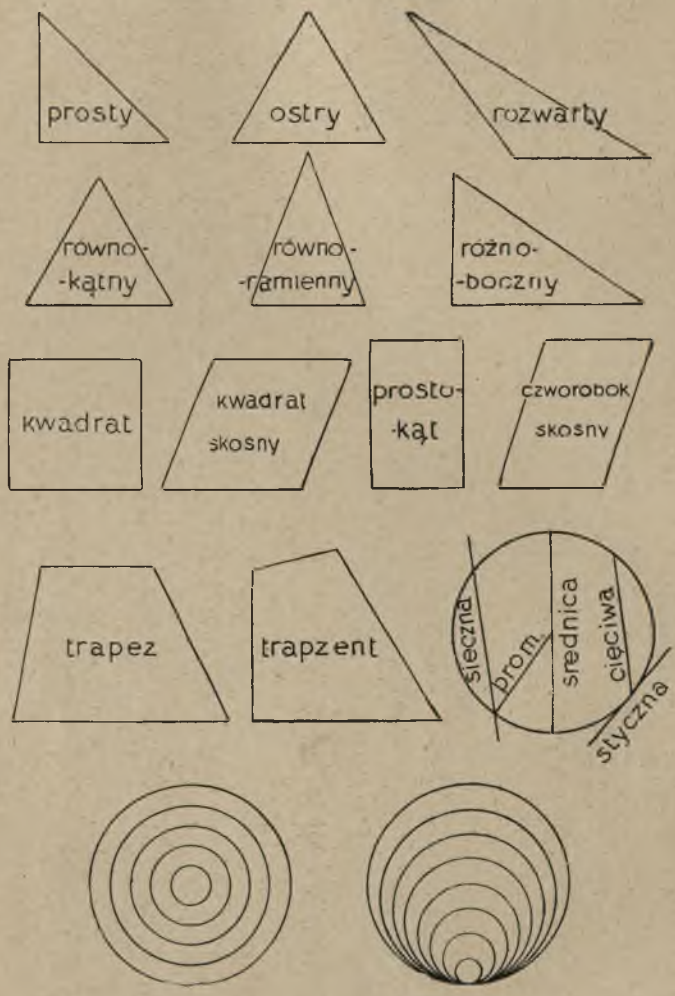

Rysunek techniczny.

II półrocze, 2 godziny tygodniowo, razem 40 godzin.

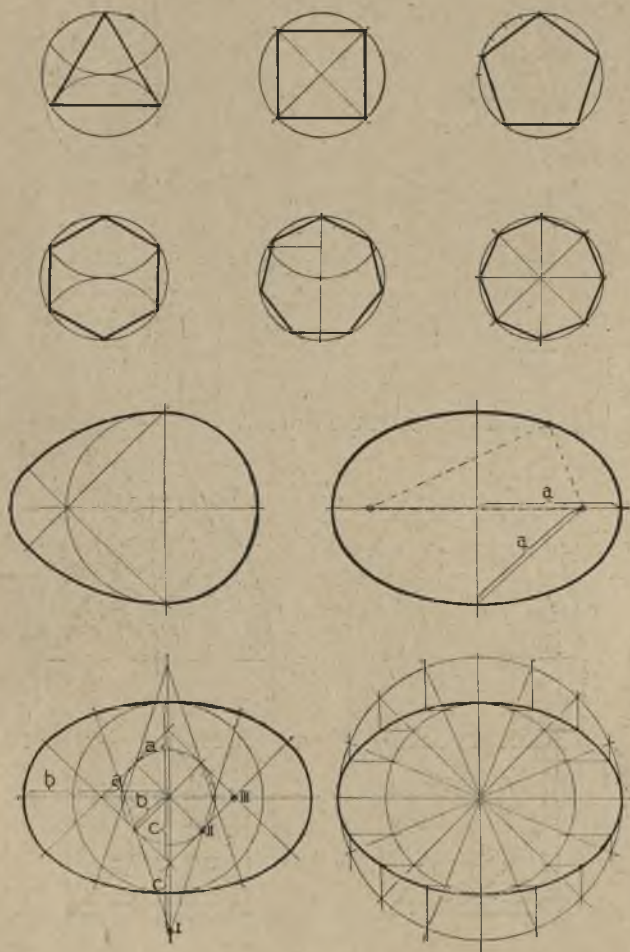
Zadanie: Zaznajomienie ucznia z zasadami kreślenia technicznego i pomocami naukowymi jak: deska, przykładnicą, trójkątem, cyrklem, miarą metryczną, oraz dokładnością linii, miarą rysunku technicznego; wykreślanie figur geometrii elementarnej.

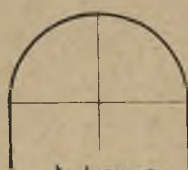

III półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godz.

Z a d a n i e: Zasady projekcji; wykreślanie łuków owalnych i elip-
tycznych, linii spiralnej i ślimakowej oraz figur geometrycznych w zasto-
sowaniu do danego rzemiosła.

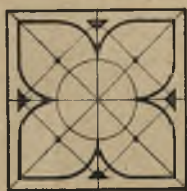
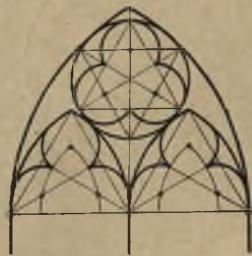
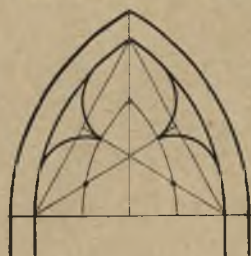
łukowe

segmentowe

koszowe

IV półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Zadanie: Zaznajomienie z zasadami projekcji perspektywicznej i przenikaniem brył, opisem rysunków i liternictwem.

Materiał: Deska, przykładnica, trójkąty, cyrkiel, miara metryczna, grafjon, ołówek, pendzelek, barwy wodne, tusz, papier biały czysty o przepisowym formacie, wzory, modele plastyczne jednobarwne oświetlone z lewej strony pod kątem 45°.

II. KURS NAUKI RYSUNKU I MODELOWANIA DLA RZEźBIARZY, BRONZOWNIKÓW, GRAWERÓW, CYZLERÓW, JUBILERÓW I ZŁOTNIKÓW.

1) Zadaniem kursu jest : kształcenie zawodowe w rysunku, modelowaniu i komponowaniu dzieł swego zawodu.

2) Wstępujący na kurs winien przedstawić zaświadczenie, że pracuje w jednym z wymienionych wyżej zawodów, złożyć egzamin wstępny z dostatecznego przygotowania w rysunku. (Dowód ukończenia kursu przygotowawczego, zwalnia od egzaminu wstępnego).

3) Kurs trwa dwa lata, podzielony jest na 4 półrocza. Wykłady odbywają się: cztery razy w tygodniu po 2 godziny wieczorem od 7—9, razem 640 godzin. Rok szkolny trwa: I półrocze od początku września do 31 stycznia, II półrocze od 1 lutego do końca czerwca.

Rysunek odręczny.

I półrocze, 4 godziny tygodniowe, razem 80 godzin.

Zadanie: Opracowanie rysunku płaskorzeźby, wykonywanej w metalu, kamieniu lub drzewie. Indywidualne zestawienie ornamentu geometrycznego o jednej płaszczyźnie i o płaszczyznach pochyłych. Rysunek z natury martwej, bryła geometryczna zastosowana do płaskorzeźby (ściśle wyrażenie plastyczności przez cieniowanie według zasady rysunku kursu przygotowawczego).

II półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Z a d a n i e: Rysunek ornamentu historycznego, rysunek liter. ozdobnych, monogramów i znaków heraldycznych (wykłady na podstawie modeli plastycznych charakteryzujących szczegóły stylu).

III półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Z a d a n i e: Rysunek płaskorzeźby i układ zdobienia z natury, stylizacja i kompozycja zdobienia nowoczesnego. Rysunek z żywego modelu.

IV półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Z a d a n i e: Kompozycja zawodowa, medaljerstwo, rysunek żywego modelu, wykonanie rysunku technicznego naturalnej wielkości.

M o d e l o w a n i e.

I półrocze, 4 godziny tygodniowo, razem 80 godzin.

Z a d a n i e: Zaznajomienie się z materiałem modelatorskim: jak wosk, plastelina, glina i gips. Wykonanie modelu w płaskorzeźbie według wykonanego rysunku geometrycznego, zdobienie o jednej płaszczyźnie i o płaszczyźnie pochyłej. Wykonanie formy z gipsu do jednorazowego lub kilkakrotnego odlewu. Technika odlewów gipsowych.

II półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Z a d a n i e: Wykonanie modelu w płaskorzeźbie z natury o różnych pochyłościach, o formach prostych i krzywych. Zaznajomienie się z charakterystyką płaskorzeźby historycznej.

III półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Zadanie: Wykonanie modelu w zakresie swego zawodu: medali, pieczęci, żetonów, monogramów i t. p. według własnej kompozycji. Zestawienie liter i modelowanie napisów.

IV półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Zadanie: Wykonanie modelu rzeźby figuralnej według własnej kompozycji rysunkowej. Modelowanie przedmiotu swego zawodu, formowanie i odlewy w gipsie.

III. KURS NAUKI RYSUNKU I MALARSTWA DEKORACYJNEGO DLA MALARZY POKOJOWYCH, ZNAKÓW I DEKORATORÓW.

1) Zadaniem kursów jest: nauka rysunku zawodowego oraz podanie wiadomości teoretycznych niezbędnych dla malarzy dekoratorów.

2) Wstępujący na kurs winien przedstawić zaświadczenie, że pracuje zawodowo, złożyć egzamin wstępny z dostatecznego przygotowania w rysunku (dowód ukończenia kursu przygotowawczego, zwalnia od egzaminu wstępnego).

3) Kurs trwa 2 lata, podzielony na 4 półrocza. Wykłady odbywają się: pięć razy w tygodniu po 2 godziny wieczorem, od 7—9, razem godzin 800. Rok szkolny rozpoczyna się: I półrocze od początku września do 31 stycznia, II półrocze od 1 lutego do końca czerwca.

Rysunek odręczny

i kompozycja zdobnicza, I półrocze, 10 godzin tygodn., razem 200 godzin.

Zadanie: Tworzenie form zdobniczych i ich teoria, ornament geometryczny i roślinny. Układy ornamentu płaskiego w kole, kwadracie, prostokącie, trójkącie i rytmicznie powtarzające się wraz z barwą jedno, dwu i trzykolorową (kompozycja): rysunek natury żywej i martwej.

II półrocze, 10 godz. tygodniowo, razem 200 godzin.

Zadanie: Styloznawstwo; rysunek ornamentu historycznego z modelu plastycznego, kompilacja zdobnicza ornamentu stylowego. Rysowanie układu z martwej natury (zwierzęta, ptaki, owady, naczynia z porcelany, szkła, gliny, brązu, owoce i t. p.) wraz z efektem kolorystycznym barwami wodnymi i kryjącą kazeinową. Rysowanie draperji z cieniami węglem, ołówkiem, trzcina, tuszem i barwami. Rysowanie z natury żywej roślin, zwierząt i człowieka.

III półrocze, 10 godz. tygodniowo, razem 200 godzin.

Zadanie: Kompozycja ozdób malarskich w pomieszczeniach mieszkalnych, zastosowana do patronu; wycięcie patronu, przetłoczenie praktyczne na ścianę. Studja nad wycinanką, przerysowanie wzorów wycinankowych i zastosowanie do fryzu. Kompozycja fryzu oparta na ornamentacie ludowym z wycięciem 4 szablonów i przetłoczeniem na ścianę. Projekt na dekorację westibulu do kina (dekoracja polichromiczna) w skali 1 : 8; rysunek żywego modelu (akt).

IV półrocze, 10 godz. tygodniowo, razem 200 godzin.

Zadanie: Znaki i pismo ozdobne, teoria budowy liter, kompozycja znaku sklepowego (pismo złączone z ozdobą). Znaki reklamowe, rozmieszczenie liter w formę geometryczną (koła, półkola, prostokąta, rombu i t. p.). Reklama uliczna, kinowa, a) kopjowanie w powiększeniu, b) kompozycja na zadany temat. Malowanie al-fresco. Imitacje drzewa, marmurów, granitu i t. p. Malowanie krajobrazów z natury. Żywy model (akt). (Poza wyżej wymienioną liczbą godzin obowiązany jest uczeń uczyć rok jeden na wykłady historii sztuki, prowadzone w Muzeum.)

VYSTAVA

KVIATOV KROJEVSKA 11

IV. KURS NAUKI RYSUNKU DLA STOLARZY POMOCNIKÓW.

Z a d a n i e m kursu jest: dać młodzieży, praktykującej u mistrzów, potrzebne wiadomości teoretyczne i wiadomości rysunku, niezbędne przy wykonaniu wyrobów stolarskich.

Kurs trwa trzy lata, pierwszy rok jest wstępny, przygotowawczy, przez następne dwa lata zawodowy. Na kurs pierwszy przyjmowana jest młodzież, która ukończyła kurs wstępny, lub szkołę doksztalającą z do-młodzież, która ukończyła kurs wstępny, lub szkołę doksztalającą z do-statecznym przygotowaniem rysunkowym.

Wstępujący na kurs winien przedstawić zaświadczenie odbywania praktyki zawodowej, wypełnić kartę zapisu i zastosować się do regula-minu szkoły Muzeum.

Wykłady odbywają się 3 razy w tygodniu, po 2 godziny wieczorem od 7—9 przez 6 półroczy, razem 720 godzin. Rok szkolny rozpoczyna się: I półrocze od początku września, trwa do 31 stycznia, II półrocze od 1 lutego do końca czerwca.

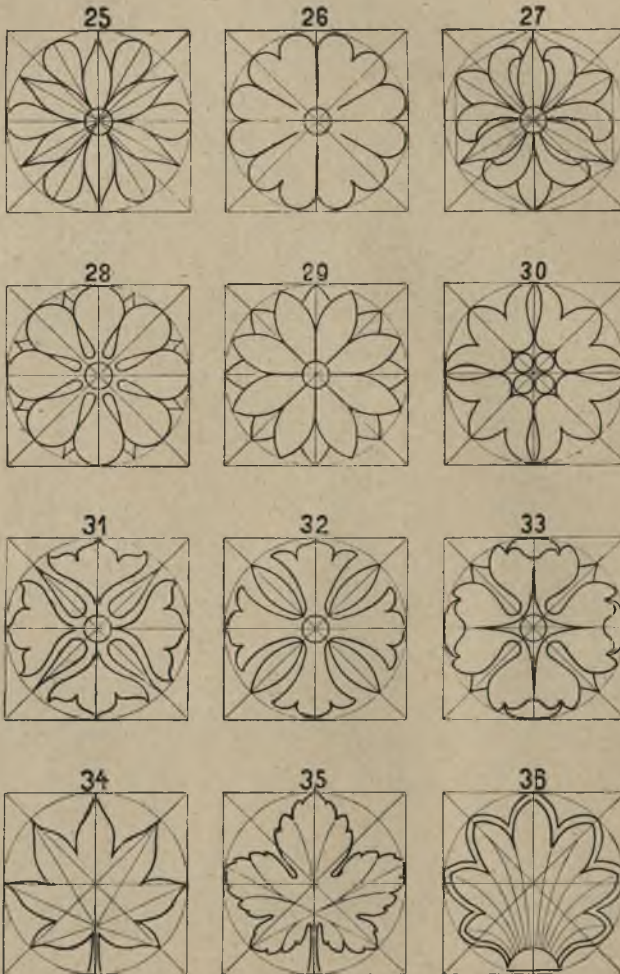
KURS PRZYGOTOWAWCZY.

Rok wstępny: w pierwszym półroczu — rysunek odręczny, w drugim półroczu — rysunek odręczny i techniczny.

Rysunek odręczny.

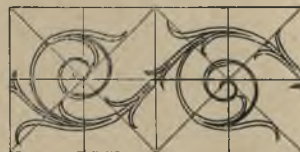
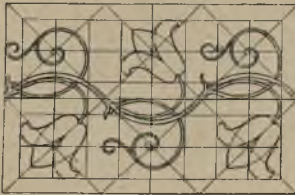
I półroczcie, 6 godzin tygodniowo, razem 120 godzin.

Zadanie: Wyrobienie poczucia rzutu linii prostej w kierunku poziomym, pionowym i pochyłym, krzywej i złożonej, nadanie kształtu płaszczyźnie prosto i krzywo linijnej, tworzenie figur geometrycznych, zachowanie proporcji przy zmniejszaniu lub zwiększaniu wzoru (przestrzega się wykonanie rysunku z bezwzględną dokładnością, wymagana w stolarstwie).

II półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

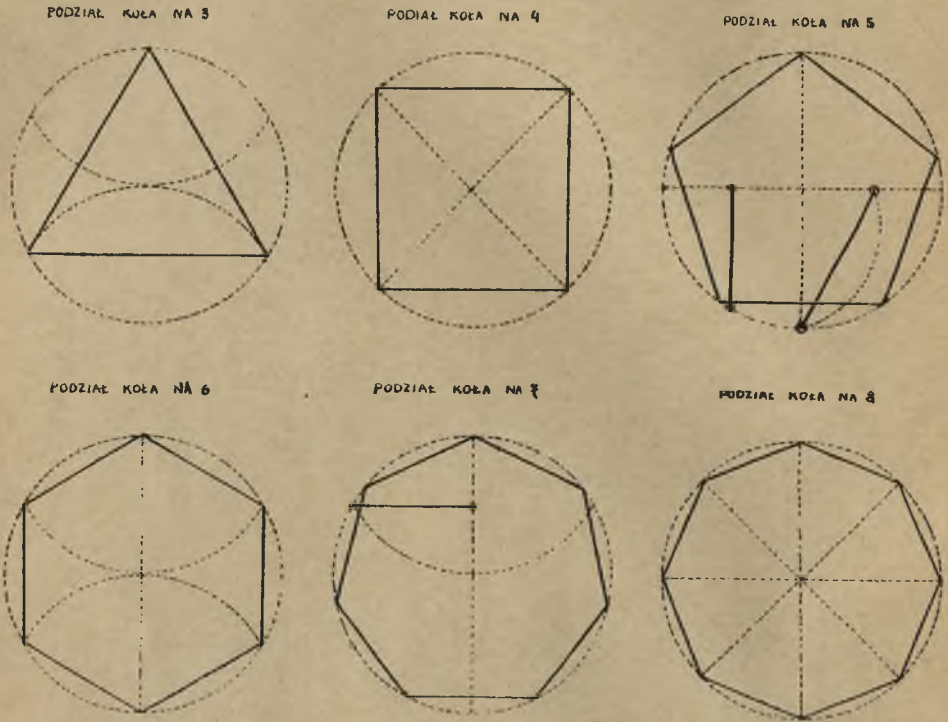
Z a d a n i e: WYROBIENIE poczucia formy w tworzeniu ornamentu, zaznajomienie z symetrią, asymetrią i rytmiką; ornament historyczny i nowoczesny; stosowanie ornamentu do wyrobów stolarskich, rysunek natury martwej i stylizowanie natury.

Rysunek techniczny.

II półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Zadanie: zaznajomienie ucznia z zasadami i dokładnością kreślenia technicznego i pomocami jak: deską, przykładnicą, trójkątem, cyrklem, miarą metryczną; zapoznanie i wykreślenie figur geometrii elementarnej, stosowanej w stolarstwie.

KURS ZAWODOWY.

Rysunek odręczny.

I półrocze, 4 godziny tygodniowo, razem 80 godzin.

Zadanie: nauka o światłocieniu, ornament plastyczny według modelu o jednej barwie, oświetlony z lewej strony pod kątem 45°; rysunek rzeźby, ornament barwny z wzoru, zastosowany do intarsji i mozaiki drzewnej.

II półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Z a d a n i e: zaznajomienie ucznia z charakterystyką ornamentu historycznego, greckiego, rzymskiego, romańskiego, gotyckiego, odrodzenia, baroku i rokoka.

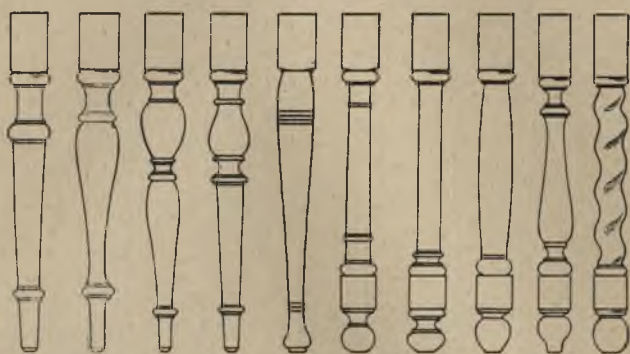

III półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godz.

Zadanie: stosowanie ornamentu do projektowanych i wykonywanych sprzętów współczesnych: rysunek na podstawie form historycznych, nowoczesnych i geometrycznych, formy architektoniczne, stosowane w stolarstwie.

IV półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Zadanie: tworzenie ornamentu barwnego do inkrustacji i mozaiki drzewnej z wyrażeniem barwy materiału w zastosowaniu do wyrobów współczesnych.

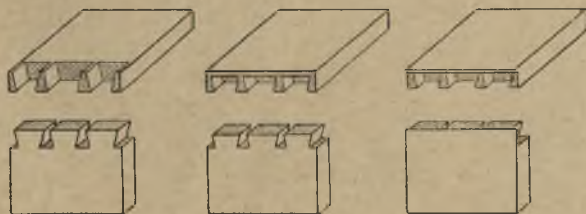
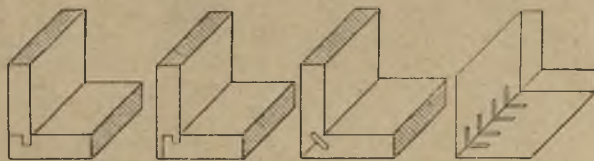
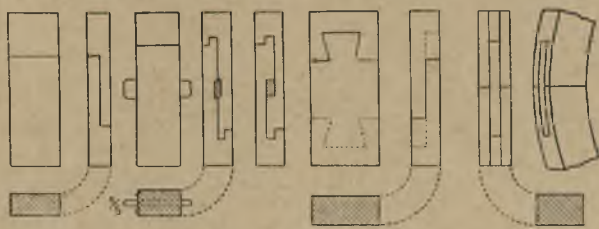

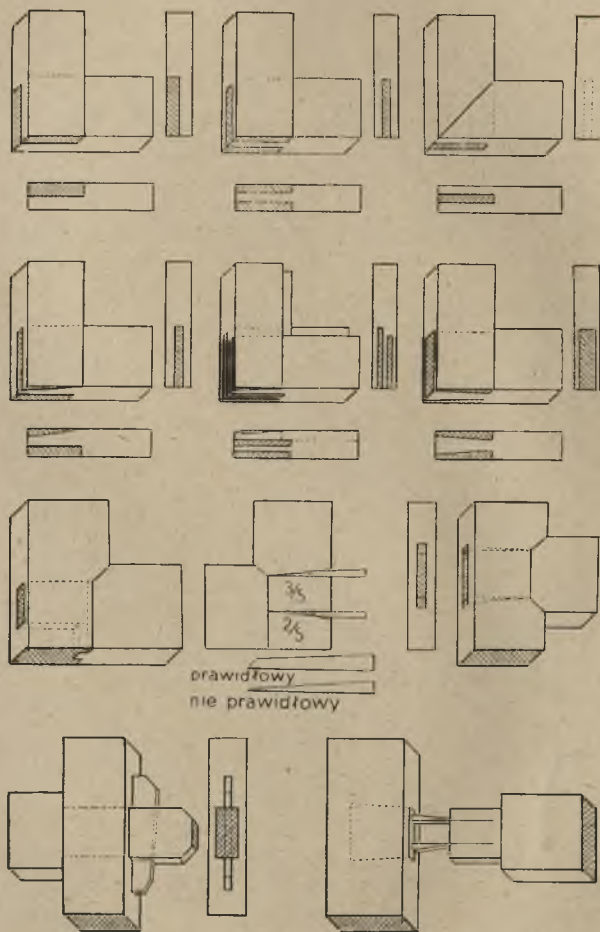
RYSUNEK TECHNICZNY.

I półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Zadanie: zaznajomienie ucznia z technologią drzewa, zasady łączenia drzew wzdłuż, wszerz i pod różnym kątem; rysunek w przekroju pionowym, poziomym, w widoku geometrycznym i izometrycznym.

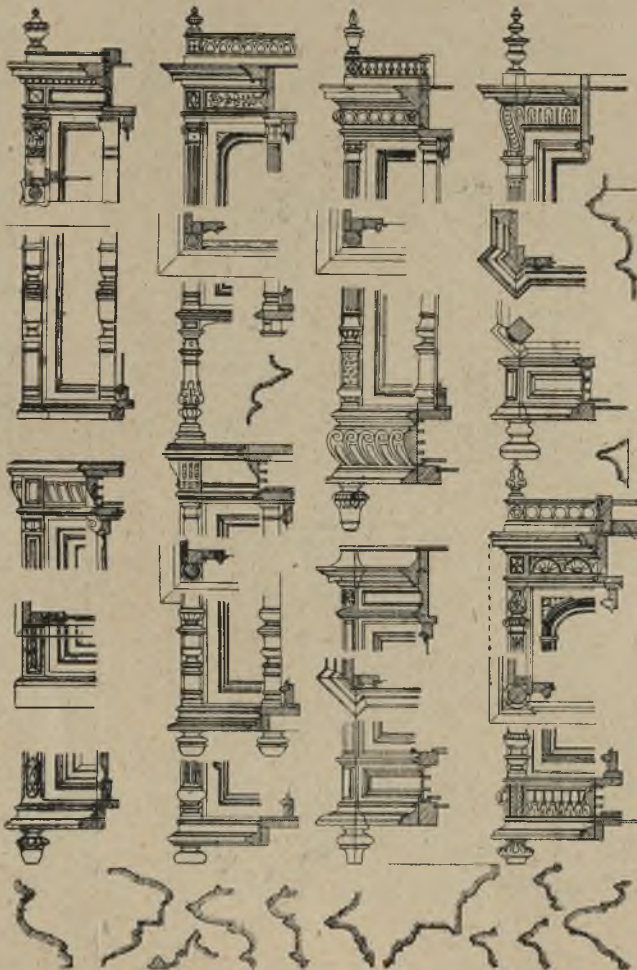

II półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

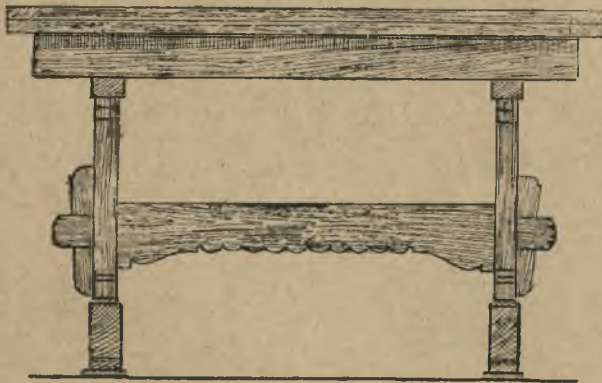
Z a d a n i e: zaznajomienie ucznia z budową sprzętu, rysunek poszczególnych części sprzętu w naturalnej wielkości z przekrojami poziomym i pionowym.

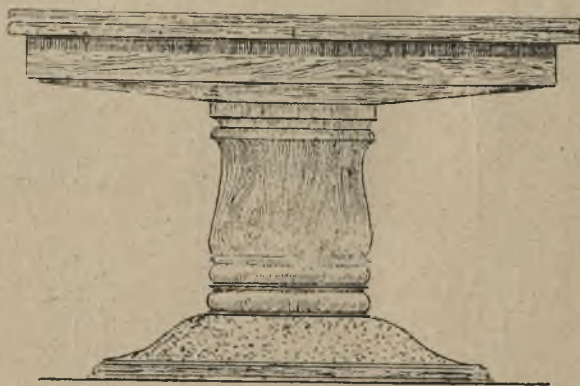

III półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Z a d a n i e: zaznajomienie ucznia z zasadniczymi wymiarami i proporcją sprzętów codziennego użytku; szkicowanie prostych sprzętów w podziale 1 : 10.

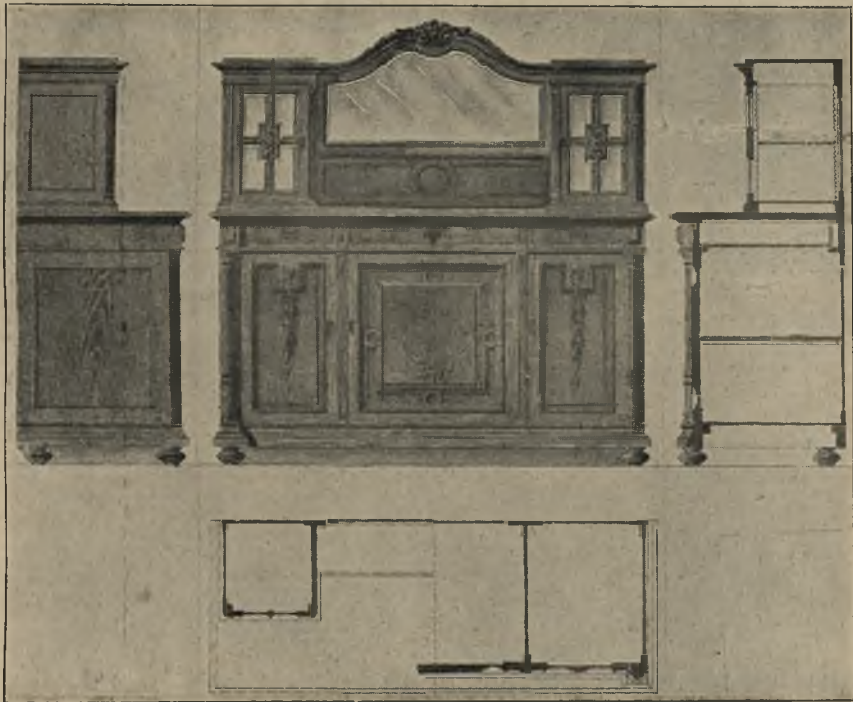

IV półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Z a d a n i e: szkicowanie sprzętów w dowolnej podziałce, komponowanie całości urządzenia poszczególnego pokoju z wyrażeniem barwy drzewa, wykonanie rysunku szczegółowego naturalnej wielkości z przekrojami poziomym i pionowym.

M a t e r j a ł: deska, przykładnica, trójkąty, cyrkiel, miara metryczna, ołówek, barwy wodne, pendzelek, papier biały czysty, wzory, modele i próbki drzew.

V. KURS NAUKI RYSUNKU DLA STOLARZY MISTRZÓW.

Zadaniem kursu jest: nauka rysunku i wykształcenie teoretyczne, niezbędne do samodzielnego prowadzenia zakładu stolarskiego.

Przyjmowanie słuchaczy odbywa się na podstawie ukończenia kursu pomocników, lub złożenia egzaminu z dostatecznego przygotowania teoretycznego, wypełnienia karty zapisu i zastosowania się do regulaminu szkoły Muzeum.

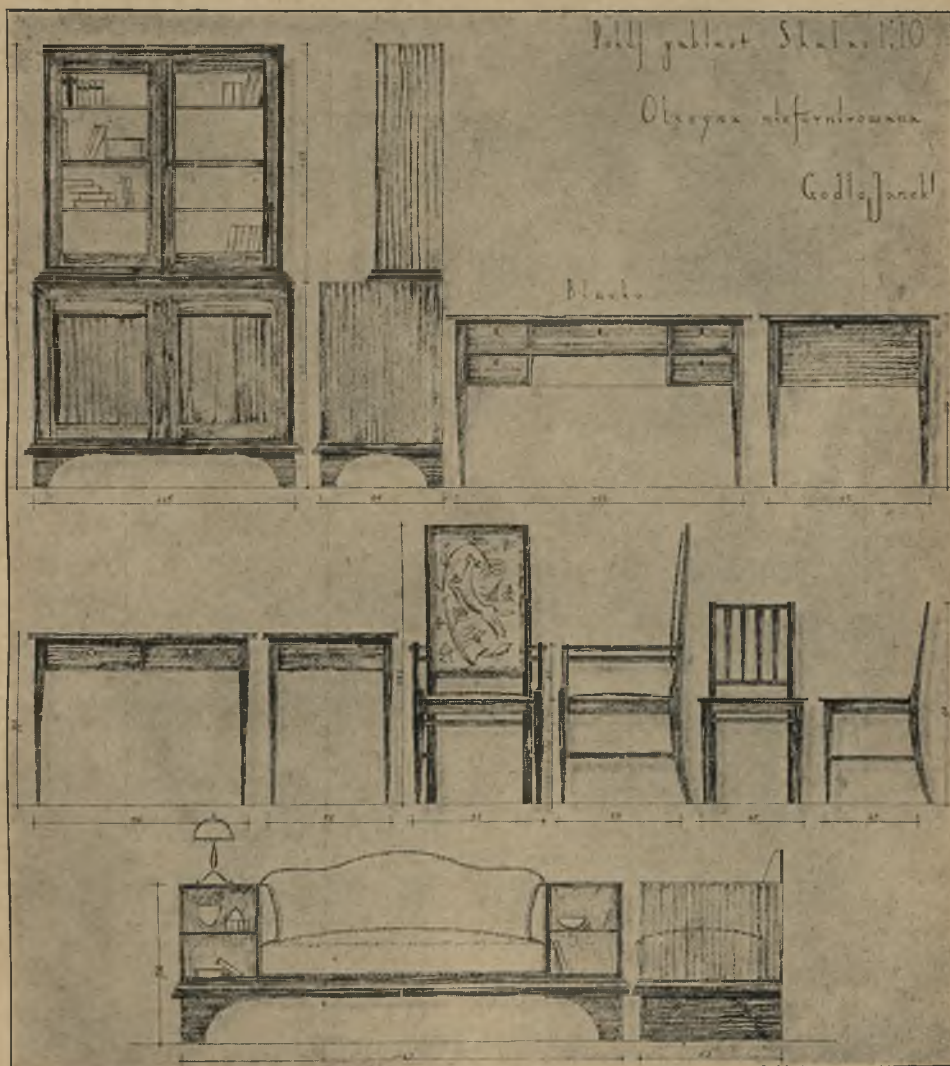
Uczeń przyjęty otrzymuje legitymację z regulaminem, korzysta z praw ucznia Muzeum, otrzymuje po ukończeniu kursu i złożeniu egzaminów świadectwo z ukończenia szkoły i korzysta z uprawnień przyznanych tymże kursom przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kurs trwa dwa lata, podzielone na cztery półrocza, pięć razy w tygodniu, po 2 godziny wieczorem od 7 — 9 i w niedzielę od 9 — 1 przed południem, razem 1120 godzin. Rok szkolny rozpoczyna się, I półrocze: z początkiem września i trwa do 31 stycznia, II półrocze od 1 lutego do końca czerwca.

R y s u n e k z a w o d o w y.

I i II półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 160 godzin.

Z a d a n i e: kompozycja całego urządzenia mieszkania; pokoju sypialnego, stołowego, gabinetu, kuchni, w charakterze historycznym, w szkicach i rysunkach szczegółowych w naturalnej wielkości.

III półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Z a d a n i e: zaznajomienie się ze stolarstwem budowlanem i artystycznym epok minionych oraz konstrukcją schodów.

Schody wachlarzowe

Podziałka 1:10

Obliczenie stopnia

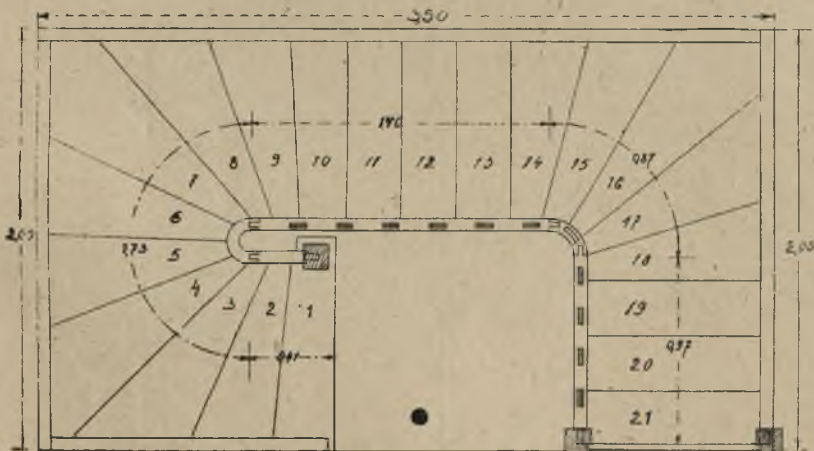
Długość jednego kroku = 57 - 60 cm
 Na jeden krok (prześniwa 60cm) składa się
 dwie przysadzki i jedna porośnięć stopnia

Długość stopnia równa się sumie dwóch wysokości przysadzki
 i jednej wysokości porośnięć podzieleny przez 60 (prześniwa kroku)

$$\frac{360 \times 1,337}{60} = 21,11 \text{ (22 stopnie)}$$

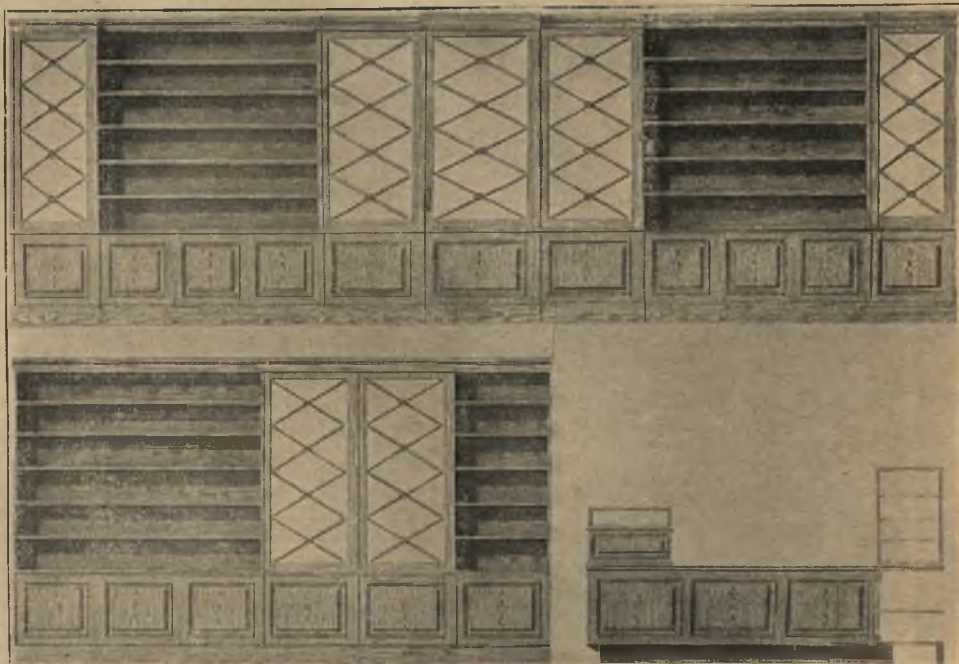
Wysokość stopnia = 360 : 22 = 16,36 cm
 Szerokość . . . 547 (22-1) = 26,05 cm

Sprawdzenie
 16,362 × 22,05 = 360,77 cm

IV. półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Z a d a n i e: zaznajomienie z urządzeniem sklepowem, pomieszczeniem użytku publicznego i reprezentacyjnego.

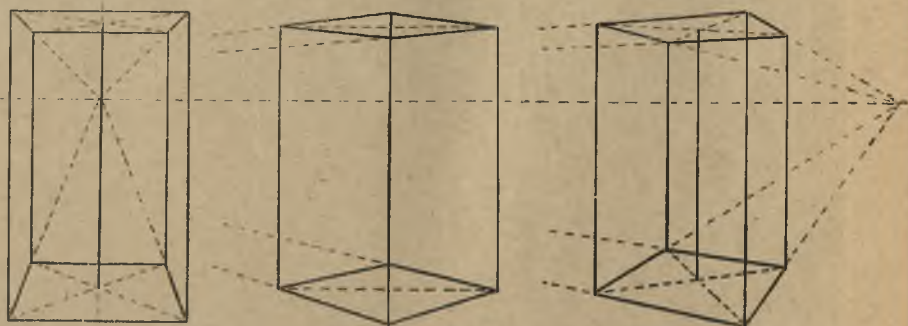
P e r s p e k t y w a.

I półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Z a d a n i e: zaznajomienie z zasadami perspektywy odręcznej.

II półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Z a d a n i e: zaznajomienie z zasadami projekcji perspektywicznej.

III półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Z a d a n i e: wykreślenie perspektywiczne poszczególnych sprzętów w określonej odległości i pod różnym kątem. Zestawienie kilku sprzętów o różnej odległości z uwzględnieniem światłocienia

IV półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

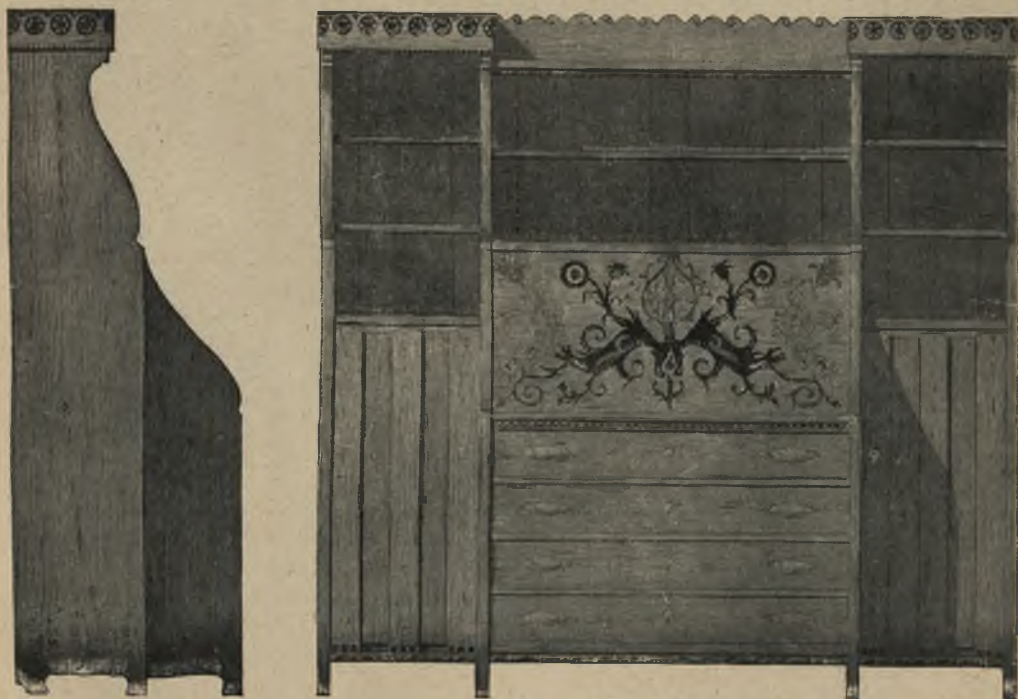
Zadanie: projektowanie perspektywiczne wnętrz, urządzeń mieszkaniowych i reprezentacyjnych z uwzględnieniem dekoracji, barw i światłocienia.

**Rysunek kompozycyjny i urządzenia wnętrza
w charakterze polskim i nowoczesnym.**

I półrocze, 4 godziny tygodniowo (w niedzielę), razem 80 godzin.

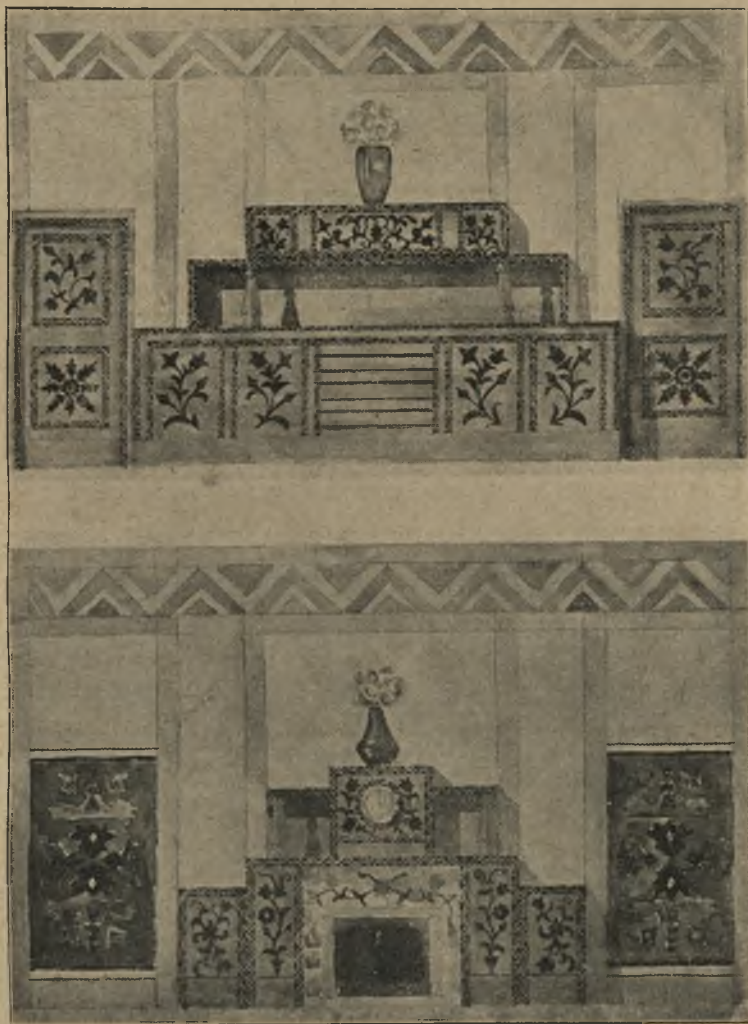
Zadanie: zaznajomienie się z architekturą historyczną w Polsce i sztuką ludową, szkicowanie wybitnych fragmentów zdobniczych o tradycji polskiej w zastosowaniu do sprzętu nowoczesnego, komponowanie poszczególnych sprzętów o charakterze polskim,

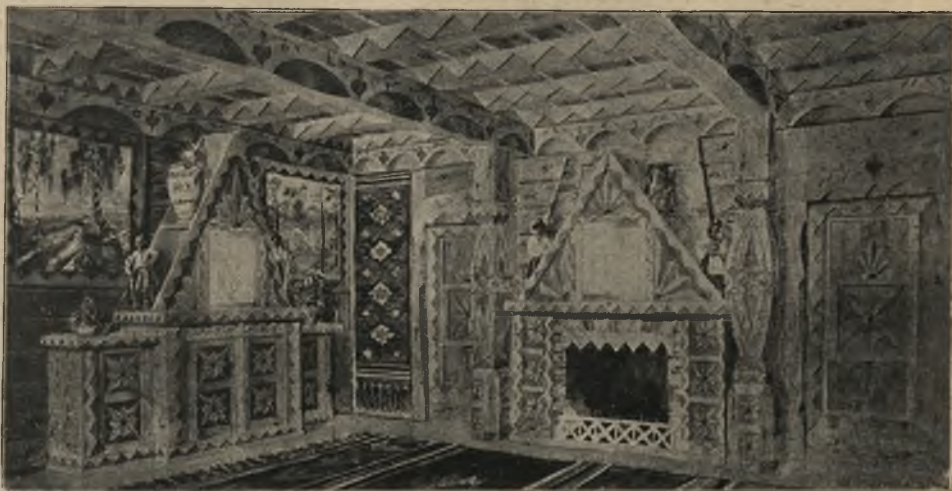
II półrocze, 4 godz. tyg. (niedziela), razem 80 godzin.

Z a d a n i e: kompozycja w widoku geometrycznym całkowitych urządzeń mieszkaniowych dla rodzin średnio zamożnych.

III półrocze, 4 godz. tyg. (niedziela), razem 80 godzin.

Z a d a n i e: kompozycja perspektywiczna jak wyżej z zastosowaniem zdobnictwa ludowego.

IV półrocze, 4 godz. tyg. (niedziela), razem 80 godzin.

Z a d a n i e: kompozycja perspektywiczna pomieszczeń reprezentacyjnych na podstawie motywów zdobnictwa polskiego.

Rysunek odręczny zdobniczy.

I i II półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 160 godzin.

Zadanie: kompozycja ornamentalna, szczegółowe opracowanie rzeźb lub intarsji projektowanych sprzętów.

Wykłady teoretyczne.

III półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Zadanie: historia sprzętu i rozróżnianie stylów.

IV półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Zadanie: technologia, konserwacja i obróbka drzewa. Barwnictwo, utrwalanie, politurowanie i nowe sposoby lakierowania powierzchni drzewa.

III półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Zadanie: kalkulacja wyrobów stolarskich, — organizacja pracy i wytwórczości zakładów mała, średnio i wielko przemysłowych.

IV półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Zadanie: korespondencja handlowa, zasady księgowania, prawoznawstwo przemysłowe, krajoznawstwo dotyczące surowców i komunikacji, obywatelstwo.

Materiał: deska, papier, ołówek, przykładnica, trójkąty, cyrkle, miara metryczna, barwniki wodne, pendzelek, szkicownik, modele, wzory, ilustracje, przezrocza i podręczniki.

VI. KURSY ZAWODOWE DLA MULARZY.

Zadaniem kursów dla mularzy jest udzielenie praktykującym w mularstwie wiadomości teoretycznych, niezbędnych do prowadzenia budowli, jako podmistrzowi i mistrzowi sztuki mularskiej.

Program kursów jest trzyletni, w miesiącach zimowych od listopada do marca, razem 17 tygodni w godzinach dziennych, po 30 godzin tygodniowo, razem 510 godzin na każdym kursie. Po ukończeniu 3-ch kursów i zdaniu egzaminów, absolwent otrzymuje świadectwo szkolne, dające uprawnienia przyznane Muzeum przez Ministerstwo Wyzn. Rel. i Oświec. Publiczn.

Do przyjęcia na kurs pierwszy potrzebne jest świadectwo z ukończenia 3-ch klas szkoły średniej lub 7-m oddziałów szkoły powszechnej, oraz conajmniej trzymiesięcznej praktyki zawodowej u mistrza cechowego; na drugi rok wymagana jest praktyka roczna, na trzeci kurs — conajmniej 2-letnia.

Uczniowie, nie posiadający odpowiednich świadectw i przygotowań przyjmowani będą na podstawie wyniku egzaminu.

Program kursów obejmuje 2 grupy przedmiotów: A) ogólnokształcących i B) zawodowych.

a) Przedmiot nauki ogólnokształcącej:

- 1) Korespondencja ogólna i handlowa;
- 2) Krajoznawstwo łącznie z historją;
- 3) Obywatelstwo i prawoznawstwo;
- 4) Arytmetyka, algebra, ksiązkowość i kalkulacja;
- 5) Materiałoznawstwo, łącznie z chemją;
- 6) Fizyka stosowana;
- 7) Hygiena i ratownictwo.

b) Przedmiot nauki zawodowej:

- 1) Rysunek odręczny i szkicowanie;
- 2) Kreślenie geometryczne łącznie z geometriją;
- 3) Rysunek zawodowy;
- 4) Ustroje żelbetowe;
- 5) Formy architektoniczne;
- 6) Statyka budowlana;
- 7) Budownictwo miejskie;
- 8) Budownictwo wiejskie.

Szczegółowy program zajęć.

a) Przedmioty ogólnokształcące.

1) Korespondencja ogólna i handlowa.

a) Kurs I — 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Zredagować list do majstra, depeszę, ogłoszenie w sprawie poszukiwania zajęcia, podanie o posadę, życiorys, zgłoszenie do egzaminu w Izbie Rzemieślniczej, do Kasy Chorych, zaadresować list pieniężny, przekaz pocztowy, przesyłkę pocztową.

b) Kurs II — 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Korespondencja handlowa, jako środek porozumienia się w handlu, rachunki, zamówienia, formalności kolejowe, dotyczące wysyłania i odbioru towaru; formalności dotyczące braku lub uszkodzenia przesyłek w drodze, przepisy pocztowe.

Korespondencja jako dowód w sprawie sądowej, przepisy prawa, dotyczące przechowywania korespondencji handlowej, kopje korespondencji wysyłanej i segregowanie korespondencji otrzymanej, upoważnienia, P. K. O. jako pośrednik w regulowaniu należności.

Ćwiczenia dla kursu drugiego. Zredagować list do klienta, zamówienia, rachunek, listy płacy, zestawienie wydatków, pokwitowanie z odbioru pieniędzy, zapytanie o cenę towaru, oferty, zamówienia, wypełnienie czeku bankowego, wekslu i przekazu.

Uwagi: Przy ćwiczeniach ustnych i piśmiennych nauczyciel winien zwracać uwagę na poprawną formę gramatyczną i stylistyczną. Na czystość języka polskiego, oraz winien dbać, aby ćwiczenia piśmienne były wykonane czysto i czytelnie.

2) Krajoznawstwo łącznie z historją.

a) Kurs I-szy 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Centralne położenie Polski na przecięciu wielkich dróg handlowych, drogi wodne i ich znaczenie, regulacja rzek, budowa kanałów

i ich znaczenie. Drogi lądowe, kolejowe, bite, znaczenie środków komunikacyjnych. poczta, telegraf, telefon, radjo, polskie morze i żegluga.

b) Kurs II-gi 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Bogactwa kopalniane Polski, surowce potrzebne w przemyśle budowlanym, bogactwa leśne, przemysł domowy, zarys historii przemysłu budowlanego, co Polska przywozi i co wywozi, bilans czynny i bierny, konieczność popierania przemysłu krajowego.

3) Obywatelstwo i prawoznawstwo.

a) Kurs I-szy 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Naród i jego przedstawicielstwo, państwo, prezydent, sejm, senat, rząd, prawa i obowiązki obywatela państwa. bezpieczeństwo publiczne. policja, obrona państwa, wojsko, obowiązek służby wojskowej, gmina i jej zadania, dobroczynność, zdrowotność a budownictwo w miastach, miasta o własnym statucie, powiat, województwo.

Uczeń w zawodzie, jego prawa i obowiązki, obowiązek dokształcania, ukończenie nauki zawodowej, uzyskanie stopnia czeladnika, potrzeba dalszego kształcenia się, egzaminy mistrzowskie. Ustawy przemysłowe, izby rzemieślnicze, giełdy pracy, ochrona pracy, inspektorowie pracy, spory i ich rozstrzyganie, władze przemysłowe.

4) Arytmetyka, algebra, ksiązkowość i kalkulacja.

a) Kurs I-szy 2 godziny tygodniowo, razem 34 godziny.

Powtórzenie działań nad liczbami całkowitemi, w ułamkach prostych i dziesiętnych, miary, wagi, waluty, rachunek wnioskowania, podziału, spółki, rachunek procentowy, procenty proste i składane z pomocą tablic. Obliczanie dyskonta wekslowego. Powtórzenie czterech działań algebraicznych, układanie wzorów, podnoszenie do kwadratów i sześciątów liczb całkowitych i ułamków, wyciąganie z takichże pierwiastków.

b) Kurs II-gi 2 godziny tygodniowo, razem 34 godziny.

Gospodarstwo a przedsiębiorstwo, rachunkowość w gospodarstwie domowym, księgowość jako najważniejszy czynnik kontroli, inwentarz, aktywa, passywa, rachunek, księga główna, dziennik, księgi pomocnicze, ksiązkowość pojedyncza i podwójna.

c) Kurs III-ci 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Koszt materiałów. robocizny, koszty handlowe, generalja, koszt ogólny własny, zysk, kalkulacja powyższych elementów.

5) Materiałoznawstwo łącznie z chemją.

a) Kurs I-szy 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Zasadnicze pojęcie chemji, powietrze, woda, węgiel, główne pierwiastki, wapno i jego skład chemiczny, wypalanie, lasowanie i proces tężenia (wiązanie, wysychanie, kamień). Gлина, jej pochodzenie i złoża, glina zwykła i ogniotrwała, temperatura wypalania i topliwość, wyroby z gliny.

b) Kurs II-gi 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Cegła zwyczajna i maszynowa, cegła modelowa, piece do wypalania cegły, przepisy co do wymiaru cegły. Cement, jego fabrykacja, pro-

ces wiązania, piasek, żwir, szaber, beton, przepisy prawne co do właściwych cech cementu.

c) Kurs III-ci 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Skały, powstawanie skał, kamienie rodzime, kamienie używane w budownictwie, granit, syjenit, dolomit, gnejs, piaskowiec, bazalt, marmur i inne. Kamienie sztuczne. Drewno, szkło, pokost, farby, kity, żelazo.

6. Fizyka stosowana.

a) Kurs I-szy 2 godziny tygodniowo, razem 34 godziny.

Zasadnicze pojęcia fizyki. Ruch postępowy, obrotowy, siła, masa, praca, energia, ciężar, ciśnienie, niezniszczalność energii, znaczenie i zadania silników, maszyn i urządzeń mechanicznych, dźwignia, krążki, wielokrążki, klin, śruba, tarcie, przenoszenie ruchów.

b) Kurs II-gi 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Mechanika cieczy, ciężar właściwy, mechanika gazów i prądu elektrycznego, ciepło, światło, dźwięk, pompy wodne i powietrzne.

7) Hygiena i ratownictwo.

a) Kurs III-ci 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Budowa ciała ludzkiego, szkielet, narządy, bakterje, choroby zakaźne, wypadki nieszczęśliwe i niesienie pierwszej pomocy.

b) Przedmioty zawodowe.

1) Rysunek odręczny i szkicowanie.

a) Kurs I-szy, 2 godziny tygodniowo, razem 34 godziny.

Nauka rysowania odręcznego, kreska prosta, pozioma, pionowa i pochyła, krzywa w określonych kierunkach. Rysunek płaszczyzny o formach geometrycznych prostych i krzywych. Formy zdobnicze płaszczyzny stylizowanej natury. Rysunek brył.

b) Kurs II-gi, 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Zasadnicze formy architektoniczne, przekroje gzymsów, pasów, wsporników, głowic, stosowanych w mularstwie. Rzuty perspektywiczne.

2) Kreślenie geometryczne łącznie z geometrią.

a) Kurs I-szy 5 godzin tygodniowo, razem 85 godzin.

Punkt, prosta, odcinek, promień, kąt, działania na odcinkach i kątach koła, kąty przyległe, wierzchołkowe, kąt pełny, półpełny, dopełniający, położenie prostej względem okręgu, styczne, równoległe, trójkąt, suma kątów w trójkątach, kwadrat, prostokąt, ukośnik, równoległobok, trapez, wielokąty wpisane i opisane. Budowa figur powyższych. Własności koła, cięciwa, średnica, promień, budowa koła przechodzącego przez dane trzy punkty. Kąty środkowe, wycinki, odcinki, łuki, równoważność wielokątów, mierzenie i wyliczenie powierzchni figur płaskich. Elipsa, linja koszowa, parabola, hiperbola, bryły płaskościennie, obroto-

we, objętość brył, środek ciężkości figur płaskich i brył, mierzenie powierzchni brył obrotowych.

b) Kurs II-gi, 3 godziny tygodniowo, razem 51 godzin.

Czwartki płaszczyzn rzutowych, dwie płaszczyzny rzutów, rzuty punktu, prostej równoległej do płaszczyzn rzutów, rzuty figur geometrycznych płaskich, rzuty brył geometrycznych, ślad prostej, ślad płaszczyzny nierównoległej do płaszczyzny rzutów, trzecia płaszczyzna rzutów, rzuty na trzech płaszczyznach, rysowanie w trzech rzutach brył przeciętych płaszczyzn pochyłych.

3) Rysunek zawodowy.

a) Kurs I-szy 15 godzin tygodniowo, razem 255 godzin.

Konstrukcja murów z cegły i ich wiązanie w najrozmaitszych formach, bryłach i warunkach, konstrukcja filarów ograniczonych, prostych, ozdobnych. Uwarstwienie cegieł, wiązanie cegieł normalnych i modelowych, wykreślanie otworów w murze o różnym przeznaczeniu, przejść, arkad, okien i t. p. w różnych warunkach i odmianach. Konstrukcja sklepień w murze nad otworami: prostych, segmentowych, koszowych i łukowych. Sklepienia walcowe klasztorne, jezuickie, nieckowe, lustrzane i kopułowe.

b) Kurs II-gi 10 godzin tygodniowo, razem 170 godzin.

Sklepienia krzyżowe, ostrołukowe, kopułowe, baniaste, żagłowe, żebrowe i t. p. przedstawiane w różnych przekrojach i widokach. Wiązania dachowe i schody.

c) Kurs III-ci 16 godzin tygodniowo, razem 272 godziny.

Rzuty poziome budowli: sytuacyjny, kondygnacji, wiązania dachowego z zakreśleniem podziałki, rzuty pionowe, przekroje przez piętra i otwory okienne i drzwiowe. Kroje przez nawy kościelne, wiązania dachowe rozpierające, przekrój przez klatkę schodową z rzutami pionowymi i poziomymi. Przekrój ściany zewnętrznej budynku mieszkalnego, fabrycznego lub monumentalnego z uwzględnieniem posadowienia.

4) Ustroje żelbetowe.

a) Kurs II-gi, 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Cement, piasek, żwir i beton, fabrykacja cementu, wiązanie cementu, naprężenie, uzbrojenie, współczynnik rozszerzalności.

b) Kurs III-ci, 2 godziny tygodniowo, razem 34 godziny.

Żelbet w robotach ziemnych i wodnych, uzbrojenie belek, stropów, słupów, płyt fundamentowych, roboty ciesielskie związane z wykonaniem żelbetów.

5) Formy architektoniczne.

a) Kurs III-ci 3 godziny tygodniowo, razem 51 godzin.

Pojęcie o formach architektonicznych i ich stosowaniu. Główne okroje architektury klasycyzmu: greckiej i rzymskiej. Porządki: dorycki, joński, koryncki i toskański. Pomniki architektury klasycyzmu. Stosowanie form architektury klasycyzmu w budownictwie nowoczesnym. Pojęcie o stylach w budownictwie: Egiptu, Assyrii, Babilonu, Persji, Grecji,

Etrusków, Rzymu, Starochrześcijan, Maurów, epoka rzymska, bizantyjska, gotycka, odrodzenia, baroku, rokoka, neoklasycyzmu, cesarstwa i kongresówki. Geneza stylów polskich.

6) S t a t y k a.

a) Kurs II-gi 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Siła, wykreślenie jej rysunkowo, siły równoległe, nierównoległe i ich wypadkowość, suma algebraiczna sił działających w kierunkach poziomych, siły obracające, moment obrotu, siły rozciągające, siły ściskające, siły ścinające, moment gięcia, przekrój niebezpieczny, przekrój użytkowy, wytrzymałość materiałów.

b) Kurs III-ci 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Obliczenie ciśnienia na grunt, na mur, obciążenie oporu, belki, wzory do obliczenia przekrojów belek na wyginanie przy różnych obciążeniach, obliczenie sił działających w więzaniach żelaznych dachowych, obliczenie statyczne sklepień.

7) Budownictwo miejskie.

a) Kurs II-gi 8 godzin tygodniowo, razem 136 godzin.

Warunki mieszkaniowe w mieście, pomieszczenia i ich przeznaczenie, figura pomieszczenia, układ okien i drzwi, wymiary sprzętów i pomieszczeń. Ubikacje pomieszczeń dodatkowych, korytarze, przedpokoje, sienie, bramy, werandy, projekt domu jedno i kilku mieszkaniowego.

8) Budownictwo wiejskie.

a) Kurs III-ci 3 godziny tygodniowo, razem 51 godzina.

Układ i budowa stodoł, obór, stajen, chlewów, owczarni, projekt budynku gospodarczego.

9) Kosztorysowanie.

a) Kurs III-ci 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Obliczanie ilości zespołów budowlanych. Kosztorysowanie poszczególnych robót i całych budynków.

KURSY ZAWODOWE DLA CIEŚLI.

Zadaniem kursów jest danie praktykującym w ciesielstwie wiadomości teoretycznych, niezbędnych do wykonania sztuki ciesielskiej i prowadzenia budowli drzewnych.

Kurs obejmuje program 3-letni dla podmistrzów i dwuletni dla mistrzów, trwa w 4 miesiącach zimowych od 15 listopada do 15 marca trzy razy w tygodniu po 7 godzin dziennie, razem rocznie po 357 godzin dla każdego kursu.

Po ukończeniu trzyletniego kursu i zdaniu egzaminu ze wszystkich przedmiotów objętych programem, absolwent otrzymuje świadectwo szkolne, dające uprawnienia przyznane Muzeum przez Ministerstwo Wyzn. Rel. i Oświec. Publicznego.

Do przyjęcia na kursy potrzebne jest świadectwo z ukończenia szkoły kształcącej i przynajmniej rok praktyki u mistrza ciesielskiego. Uczniowie, nie posiadający odpowiednich świadectw i przygotowań, przyjmowani będą na podstawie wyniku egzaminu.

Na kurs mistrzowski przyjmowani są kandydaci z najmniej trzyletnią praktyką zawodową i ukończeniem trzyletniego kursu dla podmistrzów. Po ukończeniu kursów i zdaniu egzaminów przed komisją kwalifikującą, utworzoną na podstawie ustawy przemysłowej, kandydat otrzymuje tytuł mistrza i korzysta z uprawnień przewidzianych w ustawie przemysłowej.

Program nauki obejmuje ogólne wiadomości teoretyczne, techniczne, kreślenie i modelowanie.

VII. KURS DLA PODMISTRZÓW.

Rysunek techniczny.

a) Kurs I-szy, 6 godzin tygodniowo, razem 102 godziny.

Geometria stosowana, konstrukcje skali, kątów i ich rozwartości, konstrukcja płaszczyzn i ich zawartość, konstrukcje wielokątów, łuków segmentowych, kosзовych i cyrklastych, wykreślenie linii ślimakowej i spiralnej. Rysunek rzutowy brył o trzech płaszczyznach, przenikanie brył o różnych płaszczyznach, stosowanie aksonometrii.

b) Kurs II-gi, 6 godzin tygodniowo, razem 102 godziny.

Rzuty łączyń podłużnych najrozmaitszych części składowych robót ciesielskich; łączenie węglów, stojców pod różnymi kątami, łączenie ramion, sploty stosowane przy wiązaniu kopuł i dzwigarów o znacznej rozpiętości, łączenie drzewa na szerokość, łączenie węglów ścian w słupy i pletwy, wypośrodkowanie i wiązanie dachowe jedno i dwuspadowe.

c) Kurs III-ci, 6 godzin tygodniowo, razem 102 godziny.

Konstrukcja dachów o planie nieregularnym i różnych pochyłościach, konstrukcja wież gotyckich i barokowych, wykreślenie kopuł i dachów wiszących. Konstrukcja mostów różnych systemów. Wykreślenie schodów prostych i wachlarzowych i ich obliczenie. Konstrukcja rusztowań.

Rysunek odręczny.

a) Kurs I-szy, 3 godziny tygodniowo, razem 51 godzina.

Zaznajomienie ze zdobnictwem ciesielskim: rysunek ozdobnego zakończenia belek, krokwi i wsporników, ozdoby attyki, wykuszów i ogrodzeń w drzewie.

b) Kurs II-gi, 3 godziny tygodniowo, razem 51 godzina.

Ozdoby w budownictwie drzewnym. Wille letnie, kioski, hale koncertowe, bramy, ozdoby słupów i balustrad.

c) Kurs III-ci, 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Ozdoby schodów: rysunek ozdób stopni, słupków, poręczy, szczebli. Zaznajomienie się z ozdobami budownictwa wiejskiego w różnych dzielnicach kraju.

Ćwiczenia techniczne (modelowanie).

a) Kurs I-szy, 12 godzin tygodniowo, razem 204 godziny.

Zaznajomienie z praktycznym wiązaniem drzewa, w piątej części naturalnej wielkości. Wykonanie modelu łączenia na długość podwalin, belek, cięgarów na różne systemy zamków, łączenie węglów podwalin, ścian, futryn i t. p. Łączenie pod różnymi kątami i sposobami w różnych warunkach; łączenie ramion do bram, łączenie drzewa na szerokości, łączenie belek na wysokość czyli wzmocnienie dźwiigarów. Wykonanie poszczególnych fragmentów wiązań dachowych.

b) Kurs II-gi, 12 godzin tygodniowo, razem 204 godziny.

Zaznajomienie z praktycznym odwiązaniem dachów w skali 1 : 25. Odwiązanie dachu normalnego jedno, dwu i czterospadkowego, dachu mansardowego i łamanego o różnych wysokościach grzbietu, dachu większego, kopulastego i wieżowego.

c) Kurs III-ci, 12 godzin tygodniowo, razem 204 godziny.

Zaznajomienie z praktyką budowy mostów w skali 1 : 25 i schodów 1 : 5. Wykonanie modelu wiązania mostowego różnych systemów i na różną dopuszczalną rozpiętość wraz z balustradą i oporami. Wykonanie modelu schodów ćwierciowych i wachlarzowych, wykonanie skrzętu policzka schodów wolnowiszących.

Wykłady ogólne — materiałoznawstwo i technologia.

a) Kurs III-ci, 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Drzewostan w Polsce. Drzewo i jego własności, chorobotwórcze czynniki drzewa na pniu, spuszczenie drzewa, obróbka drzewa w lesie, przygotowanie kłody, transporty i magazynowanie kłód w tartaku, tarcie ręczne i mechaniczne. Trak i jego wydajność, prawidłowe przecieranie

kłód na belki, bale i deski, zużycie odpadków, układanie, suszenie i konserwowanie drzewa tartego. Rozpoznawanie drzewa, jego stanu zdrowotności, zabezpieczenie drzewa przed gniciem, murszem i grzybem, impregnowanie i parowanie drzewa. Statyczna wytrzymałość drzewa. Zaznajomienie się z rodzajami drzewa i jego fizykochemicznymi własnościami. Obróbka drzewa używanego w ciesielstwie ręcznie i mechanicznie. Narzędzia i maszyny stosowane w ciesielstwie i ich konserwowanie. Piły: taśmowa, tarczowa, kłódowa i ich wydajność. Strugarki jedno i kilku nożowe. Wiertarki stałe i ręczne, maszyny specjalne i pomocnicze.

Arytmetyka i kalkulacja.

Kurs III-ci, 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Sposób obliczania kwadratury i miąższości drzewa w kłódach, belkach i deskach, obliczenie robocizny przy obróbce drzewa, obliczenie materiału drzewnego projektowanej całości budowy: dachu, kopuły, schodów, mostu, rusztowań i domu z drzewa. Stosunek robocizny i kosztów ubocznych do materiału.

VIII. KURS DLA MISTRZÓW CIESIELSKICH.

Rysunek techniczny.

Kurs I-szy, 12 godzin tygodniowo, razem 204 godziny.

Geometria wykreslna i nauka o schodach. Wykres linii śrubowej, konstrukcja schodów słupowych, konstrukcja szablonu do wycięcia policzba śrubowego, konstrukcja schodów owalnych z zewnątrz i wewnątrz policzkami śrubowymi, konstrukcja poręczy śrubowej, wykonanie całkowitego projektu schodów z wszelkimi przekrojami i sposobami łączenia.

Kurs II-gi, 12 godzin tygodniowo, razem 204 godziny.

Wykonanie projektu budowli z drzewa. Zaprojektowanie budynków gospodarczych wiejskich i domu mieszkalnego z drzewa. Wykreślenie konstrukcji drzewnej budowli czasowych, jak: hal wystawowych, magazynów, hal fabrycznych, dźwigarów o dużej rozpiętości. Sztuczne fundamentowanie, wbijanie pali, budowy ścian szpuntowych.

Wykłady teoretyczne.

Kurs I-szy, 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

1) Korespondencja ogólna i handlowa.

Korespondencja handlowa jako środek porozumienia się w handlu, rachunki, zamówienia, potwierdzenie odbioru towaru i pieniędzy, zapytanie o cenę towaru, oferta, złożenie oferty, korespondencja jako dowód prawny, przepisy dotyczące przechowywania korespondencji handlowej,

kopje korespondencji wysłanej, szeregowanie korespondencji otrzymanej, naukowa organizacja pracy biurowej.

2) Krajoznawstwo, obywatelstwo i prawoznawstwo.

Kurs I-szy, 2 godziny tygodniowo, razem 34 godziny.

Centralne położenie Polski na przecięciu wielkich dróg handlowych, drogi wodne i ich znaczenie w transportach drzewa. Regulacja rzek i budowa kanałów. Drogi lądowe, kolejowe i bite, znaczenie środków komunikacyjnych, lotnictwo, poczta, telegraf, telefon, radio, Polska morze i żegluga. Bogactwa leśne w Polsce, przemysł drzewny, co Polska wywozi i przywozi w materiałach drzewnych, konieczność rozwoju przemysłu drzewnego w kraju. Naród i jego przedstawicielstwo, prezydent, sejm, senat i rząd. Państwo i obywatel, obowiązki obywatela państwa, bezpieczeństwo publiczne, policja, obrona Państwa, wojsko, obowiązek służby wojskowej, gmina i jej zadanie, dobroczynność, zdrowotność a budownictwo w miastach. Miasta o własnym statucie, powiat, województwo. Uczeń w zawodzie, jego prawa i obowiązki, obowiązek dokształcania, ukończenie nauki zawodowej, uzyskanie stopnia czeladnika, potrzeba dalszego kształcenia zawodowego, egzaminy mistrzowskie. Ustawa przemysłowa, izby rzemieślnicze, giełdy pracy, ochrona pracy, inspektorowie pracy, spory i ich rozstrzygnięcie, władze przemysłowe, ustawa budowlana.

3) Książkowość i kalkulacja.

Kurs II-gi, 2 godziny tygodniowo, razem 34 godziny.

Gospodarstwo a przedsiębiorstwo, rachunkowość w gospodarstwie domowym, księgowość, jako najważniejszy czynnik kontroli, inwentarz, aktywa, passywa, rachunek, księga główna, dziennik. Księgi pomocnicze, książkowość pojedyncza i podwójna. Zasady kalkulacji. Koszt materiałów, robocizny i ogólne. Podział kosztów ogólnych na: materiały związane z produkcją, narzędzia i urządzenia mechaniczne i ich zużycie, kapitał włożony i oprocentowanie, administracja, koszty handlowe, podatki i ubezpieczenia, transporty i świadczenia społeczne. Stosunek kosztów ogólnych do materiałów i robocizny. Koszt własny, zysk, cena sprzedaży.

4) Wykłady ogólne.

Kurs II-gi, 1 godzina tygodniowo, razem 17 godzin.

Zelbet i z nim związane roboty ciesielskie, zapoznanie się z zasadami statyki budowlanej, techniczna wytrzymałość drzewa, obliczenie wytrzymałości drzewa na rozpiętość i profil. Stosowanie przekroju belek w zależności od rozpiętości i obciążenia.

5) Hygiena i ratownictwo.

Budowa ciała ludzkiego, szkielet, narządy, bakterje, choroby zakaźne, wypadki nieszczęśliwe i niesienie pierwszej pomocy.

IX. KRÓTKOTERMINOWY KURS DLA INSTRUKTORÓW SZKÓŁ STOLARSKICH.

Zadaniem kursów jest: praktycznie wykwalifikowanych stolarzy, poświęcających się instruktorstwu i nauczaniu w szkołach stolarskich, zapoznać z dydaktyką zawodową i metodycznym rozwinięciem programu nauczania w szkołach stolarskich, dać absolwentom niezbędne wiadomości do prowadzenia nauki praktycznej i teoretycznej w szkole, uświadomić ich co do społecznego zadania rzemiosła w kraju i wreszcie udzielić szeregu wiadomości uzupełniających ich wiedzę zawodową. Kurs trwa 4 tygodnie, w miesiącu wakacyjnym letnim 7 godzin dziennie, razem 168 godz. Zgłoszenia należy wносить do 30 maja. Kandydaci winni posiadać najmniej 3-letnią praktykę zawodową i wykształcenie 7-klas szkoły powszechnej. Po ukończeniu kursu absolwenci otrzymują zaświadczenie z odbycia powyższego kursu z wykazaniem uzdolnienia.

Program nauczania

i Wykład o szkole rzemieślniczej i nauczanie w niej rzemiosła, godz. 4.

2) Rysunek geometryczny, godzin 10.

Ujęcie nauki geometrii w szkole rzemieślniczej jako kreślenia geometrycznego w zastosowaniu do rzemiosła w połączeniu z odpowiednimi wyjaśnieniami teoretycznymi o przyrządach do kreśleń geometrycznych, jak: cyrkle, rysownica, przykładnica, dwa trójkąty, ołówek, obchodzenie się z nimi i ich znaczenie. O normalach rysunkowych, znormalizowane pismo i cyfry. Ujęcie rysunku geometrycznego w kilku odpowiednio ułożonych grupach konstrukcyjnych zadań geometrycznych oraz ich omówienie według programu Min. Ośw. dla szkół doksztalających. Bliższe omówienie budowy wieloboków równobocznych wpisanych i opisanych sześciokąta, trójkąta, kwadratu, ośmiokąta, pięciokąta i dziesięciokąta. Podwojenie liczby boków. Wykreślenie łuków, elips, owali i linii jajkowatych, spirali i linii ślimakowatej. Ornament geometryczny. Wykowanie kolejne serji kreśleń geometrycznych.

3) Rysunek zawodowy, godzin 70.

Rysunek rzutowy i izometryczny, zastosowany do objaśnienia łączeń i splotów w drzewie. Anatomja sprzętu, rysunek naturalnej wielkości, poszczególnych części sprzętu, sposób oznaczenia wymiarów i prawidłowy opis rysunku. Forma i zasadnicze wymiary sprzętu użytku codziennego. Szkice w skali 1 : 10 w trzech rzutach. Wykonanie rysunku wykonawczego naturalnej wielkości ze wszelkimi przekrojami i szczegółami.

4) Materiałoznawstwo z technologią, godzin 36.

Drewno — jego charakterystyka, skład i własności fizykochemiczne drzewa. Zasadnicze gatunki drzew używanych w stolarstwie, gatunki

drzew pochodzące z Polski i krajów obcych. Zastosowanie tych gatunków. Zalety, wady i choroby drzewa, zabezpieczenie od gnicia, grzybu i murszu, konserwowanie i impregnowanie drzewa. Rozpoznawanie gatunków drzew z ich przecięcia podłużnego i poprzecznego. Forniery, deszczółki, klejonki i ich fabrykacja. Materiały uboczne: klej skórny, kazeinowy i inne, okucie jako środki zamykania, wzmocnienia i ozdoby, gwoździe, śruby, szkło, tkaniny, skóra, marmury, farby, lakiery i politory. Obróbka drzewa ręczna — narzędzia współczesne i obchodzenie się z nimi oraz ich konserwacja. Jakie i w jakiej ilości są one potrzebne w mniejszym i większym zakładzie, ich ceny i amortyzacja, źródła zakupu. Obróbka mechaniczna, ważniejsze obrabiarki używane w stolarstwie, stosowanie obrabiarek w małych, średnich i wielkich zakładach stolarskich, wpływ maszyn na produkcję i rozwój stolarstwa. Wzorowa organizacja pracy wytwórni stolarskiej. Cechy dobrych wyrobów stolarskich, celowość i praktyczność sprzętu, wygląd estetyczny, trwała budowa sprzętu. Wykończenie, woskowanie, barwienie, barwniki i ich zastosowanie, składniki chemiczne danego barwnika. Przygotowanie powierzchni drzewa do barwienia, wykonanie próbek barwników i utrwalanie powierzchni. Nowe sposoby lakierowania i politurowania przy zastosowaniu rozpylacza.

5) Zwiedzanie wzorowo urządzonych zakładów stolarskich, godzin 10.

6) Zarys historyczny sztuki stolarskiej, godzin 6.

Sprzęt jako wyraz cywilizacji i kultury w epoce starożytnej, klasycznej, rzymskiej, starochrześcijańskiej, romańskiej, gotyckiej, odrodzenia, baroku i rokoka, epoka Stanisława Augusta, cesarstwa, kongresówki i współczesna. Sztuka ludowa i styl polski.

7) Malkulacja, godzin 12.

Zasadnicze czynniki produkcji: materiał, robocizna i ogólne koszty produkcji. Cena materiału na miejscu kupna, transport, magazynowanie, suszenie, koszt własny brutto i netto. Ścisłe wyliczenie materiałów według szczegółowego rysunku, sposób zestawienia poszczególnych części. Sprawdzenie wydanego materiału po wykonaniu, ilość odpadków. Robocizna — ilość zużytego czasu przy wykonaniu danego przedmiotu i maszyny, sposób zapisywania, kontroli i sprawdzenie po wykończeniu. Koszty ogólne produkcji. Kapitał zakładowy, jego oprocentowanie, amortyzacja urządzenia, dzierżawa, wgl. amortyzacja budynku, podatki, ubezpieczenia i świadczenia społeczne, koszty administracji, handlowe, transporty, opał, światło, woda i inne nieprzewidziane. Stosunek kosztów ogólnych rocznie, do rocznego zużycia materiałów i wypłaconej robocizny. Koszt własny, zysk i koszt sprzedaży. Naukowa organizacja pracy.

X. KURS ZAWODOWY DLA KOBIET.

Zadaniem kursów jest nauka rysunku niezbędnego w zawodach żeńskich, jak: kroju, modniarstwa, koronkarstwa, haftu i t. p. oraz zaznajomienie z praktycznym wykonywaniem wyrobów zdobniczych z dziedziny pracy kobiet.

Kurs nauki trwa dwa lata, podzielony na 4 półrocza, trzy razy w tygodniu po 2 godziny wieczorem, razem 480 godzin.

Przyjmowanie na kurs odbywa się na podstawie złożenia deklaracji pracowania w obranym zawodzie, wypełnienia karty zapisu i zastosowania się do regulaminu szkoły Muzeum.

Uczelnica przyjęta otrzymuje legitymację z regulaminem, korzysta z praw ucznia Muzeum a po ukończeniu i złożeniu egzaminu otrzymuje świadectwo z ukończenia kursów.

Rysunek odręczny.

I półrocze, 6 godz. tygodniowo, razem 120 godzin.

Zadanie: nauka rysunku, wyrobienie poczucia rzutu linii prostej, krzywej i złożonej, formy zdobnicze, zasada formy, symetrii, asymetrii i rytmiki, budowa ornamentu płaskiego na podstawie geometrycznego ornamentu historycznego w zastosowaniu do koronki. Nauka o światłocieniu, rysunek ornamentu plastycznego z modelu gipsowego, prawidłowo oświetlonego z lewej strony pod kątem 45°. Budowa ornamentu plastycznego w zastosowaniu do haftu i aplikacji.

II półrocze, 6 godzin tygodniowo, razem 120 godzin.

Zadanie: rysunek z natury żywej i martwej, kompozycja ornamentu nowoczesnego w zastosowaniu do różnych technik, rękodzieł zdobniczych kobiecych w barwach wodnych i suchych.

III półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Zadanie: zapoznanie zdobnictwa swojskiego, kompozycja form zdobniczych na podstawie wycinanki ludowej. Tworzenie ornamentu barwnego o cechach swojskich, z uwzględnieniem techniki wykonawczej.

IV półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Zadanie: wykonanie rysunku na zadany temat. Na tle czarnem wykonanie gwaszem projektu firanki, serwetki i t. p. robót koronkowych.

Zajęcia praktyczne.

III półrocze, 2 godz. tygodniowo, razem 40 godzin.

Zadanie: zapoznanie różnych technik, w wykonywaniu koronek i haftu, oraz ich rozwój. Wykonanie wzorowników.

IV półrocze, 4 godz. tygodniowo, razem 80 godzin.

Zadanie: wykonywanie koronek i haftów w zastosowaniu różnych technik według własnych projektów.

PROGRAM SZKÓŁ I KURSÓW DZIAŁU DRUGIEGO.

(całorocznych i całodziennych).

SZKOŁA ZAWODOWA DLA STOLARZY.

Jednoroczna dla mistrzów; dwuletnia dla rysowników kompozytorów.

Szkoła zawodowa ma za zadanie praktycznie wykwalifikowanym stolarzom dać w pierwszym roku kwalifikacje teoretyczne mistrza do samodzielnego prowadzenia własnej wytwórni, lub większego zakładu przemysłu drzewnego, w drugim roku wykwalifikować samodzielnych rysowników, projektodawców, techników dla przemysłu stolarskiego.

Program szkoły jednoroczny obejmuje przedmioty tylko teoretyczno-techniczne, organizacyjne i handlowe, potrzebne do prowadzenia zakładu stolarskiego, dwuletni obejmuje przedmioty z dziedziny artystycznej, potrzebne do samodzielnej kompozycji wyrobów stolarskich.

Rok szkolny trwa od 1 września do 30 czerwca całodziennie, 42 godziny tygodniowo; po ukończeniu i zdaniu egzaminu z przedmiotów objętych programem w pierwszym roku uczeń otrzymuje świadectwo szkolne wykwalifikowanego mistrza sztuki stolarskiej i korzysta z uprawnień przyznanych Muzeum przez Ministerstwo Wyznań Rel. i Oświec. Publicznego; po ukończeniu i zdaniu egzaminów z dwóch lat absolwent otrzymuje świadectwo z ukończenia całkowicie szkoły stolarskiej.

P r e d m i o t n a u k i.

Rok I-szy, I półrocze.

**Rysunek techniczny i anatomja sprzętu, 24 godziny tygodniowo,
razem 480 godzin.**

Objaśnienia teoretyczne o rysunku technicznym i przyrządach do kreśleń technicznych, ich używanie i konserwowanie: cyrkle, rysownica, przykładnica, dwa trójkąty, ołówek, grafion i papier. O normalach rysunkowych, znormalizowane pismo i cyfry. Bliższe omówienie budowy wielokątów równobocznych, wykreślenie trójkąta, kwadratu, pięciokąta, sześć- ośmio- dziewięcio- i dziesięciokąta. Wykreślenie łuku owalnego elip-tycznego, linii ślimakowej i spiralnej. Opis figur geometrycznych. Rysunek rzutowy, wykreślenie siatki projekcyjnej i rzuty izometryczne w zastosowaniu do rysunku technicznego w stolarstwie. Łączenie drzewa w szereg i wzdłuż. Spłoty stosowane w stolarstwie. Anatomiczny rozbiór sprzętu, określenie poszczególnych części, rysunek fragmentów w przekrojach poziomym i poziomym w wielkości naturalnej. Nauka o sprzęcie, jego tektonika, użyteczność i celowość. Zasadnicze wymiary sprzętu związane z anatomją człowieka; krzesło, stół, łóżko i t. p. Wykonanie rysunku w podziałce 1 :10 w widoku geometrycznym, przodu i boku, przekroje piono-

we i poziome. Wykonanie w wykończeniu ołówkowym, projektu sprzętów, jako całości urządzenia pokoju: sypialnego, stołowego, gabinetu i kuchni.

2) Rysunek odręczny, 5 godzin tygodniowo, razem 120 godzin.

Formy architektoniczne. przekroje zdobników z różnych epok stosowanych w sprzętarstwie. Formy zdobnicze. Zasada tworzenia ornamentu, ornament płaski zastosowany do intarsji, mozaiki w kole, kwadracie i prostokącie, jedno i wielobarwne.

3) Technologia, konserwacja i obróbka drzewa, 2 godz. tyg., razem 40 godz.

Rozpoznawanie drzewa krajowego i zagranicznego, używanego w stolarstwie w przekroju poprzecznym i podłużnym, jego stan fizykochemiczny. Przygotowanie półsurowców, układanie, suszenie i konserwowanie drzewa. Materiały uboczne: klej stolarski, kazeinowy i inne, okucia jako środki łączenia, ozdoby. Gwoździe, śruby, obicia, szkło, marmury, farby, lakiery i lakierowanie.

4) Technologia maszyn i narzędzi pomocniczych, 1 g. tyg., razem 20 godzin.

Obróbka drzewa ręczna, narzędzia, ich przygotowanie, używanie i konserwowanie. Niezbędny komplet narzędzi i narzędzia wspólne. Obróbka drzewa mechaniczna — obrabiarki i ich rentowność; napęd siły i jej koszty; ekonomiczne rozmieszczenie maszyn, sprawność i konserwowanie. Mechanizacja wytwórni wyrobów różnych i specjalnych.

5) Rachunkowość i kalkulacja, 2 godziny tygodniowo, razem 40 godzin.

Obliczenie materiału: miąższość i cena, ilość robocizny i cena. Koszty produkcji bezpośrednie i pośrednie. Co to są bezpośrednie koszty produkcji? Źródła nabycia materiałów i ich cena. Co to są pośrednie koszty produkcji? Określenie stosunku kosztów pośrednich do bezpośrednich. Co to jest zysk?

6) Obywatelstwo i prawodawstwo, 1 godz. tygodniowo, razem 20 godz.

Naród i państwo. Organizacja państwa i jego przedstawicielstwo, prezydent, sejm, senat, rząd, prawa i obowiązki obywatela państwa, bezpieczeństwo publiczne, policja i wojsko, obowiązek służby wojskowej, gmina i jej zadanie, dobroczynność, zdrowotność i oświata, miasta o własnym statucie, powiat i województwo. Ustawodawstwo przemysłowe, organizacja rzemiosł, izby rzemieślnicze, giełdy pracy.

7) Korespondencja ogólna i handlowa, 2 godziny tygodn., razem 40 godz.

Zredagowanie listu poszukującego pracy, życiorys, zgłoszenie do egzaminu na mistrza, podanie do urzędu adresowanie listu wartościowego, przekaz pocztowy, przesyłka pocztowa, napisanie oferty, rachunku i pokwitowania. Zapytanie o cenę towaru, zamówienie, reklamacja. Wystawienie świadectwa, weksla i czeku bankowego, korespondencja handlowa jako dowód w sprawie sądowej, przepisy prawa, dotyczące przechowywania korespondencji handlowej, kopje korespondencji wysłanej, segregowanie korespondencji otrzymanej, upoważnienia, P. K. O. jako pośrednik w regulowaniu należności.

Uwaga! Przy ćwiczeniach ustnych i piśmiennych należy zwracać uwagę na poprawną formę gramatyczną i stylistyczną, na czystość języka polskiego, oraz na to, by ćwiczenia piśmienne były wykonane czysto i czytelnie.

8) Krajoznawstwo łącznie z historją, 1 godzina tygodn., razem 20 godzin.

Centralne położenie Polski na przecięciu wielkich dróg handlowych, charakter granic, drogi wodne i ich znaczenie, regulacja rzek i ich znaczenie, kanały. Drogi lądowe kolejowe, bite, znaczenie środków komunikacyjnych, poczta, telegraf, telefon, radjo. Polskie morze i żegluga. Bogactwa naturalne Polski, drzewostan i jego eksploatacja, drzewo jako jeden z najpoważniejszych czynników gospodarki narodowej, bilans czynny i bierny, konieczność popierania przemysłu drzewnego w kraju.

ROK I-szy, II-gie PÓŁROCZE.

1) Rysunek zawodowy, stolarstwo sprzętowe, 24 godz. tyg., razem 480 g.

Wykonanie projektu sprzętów z wyrażeniem barwy i struktur drzewa, światła i cienia. Projekt urządzeń sklepowych i biurowych różnych typów. Wykonanie rysunków szczegółowych, zaprojektowanych sprzętów z przekrojem pionowym i poziomym.

2) Rysunek zawodowy stolarstwa budowlanego, 6 godz. tyg., razem 120 g.

Normy otworów okiennych i drzwiowych. Typy okien futrynowych, skrzynkowych i futrynowych do wewnątrz otwieranych. Okno normalne, łukowe i owalne, weneckie 12-sto i 14 skrzydłowe. Okno z zastosowaniem żaluzji nocnej i dziennej, okno z okiennicą i okładziną drzewną (boazerją). Typy drzwi jedno i dwuskrzydłowych z futryną i okładziną drzewną w przekrojach naturalnej wielkości, sploty i łączenia poszczególnych części robót budowlanych, prawidłowe klinowanie drzwi. Konstrukcje plafonów z drzewa i ich umocowanie. Konstrukcje przepierzeń biurowych. Konstrukcje schodów jedno i dwubiegowych, wachlarzowych i okrągłych, wykreślenie szablonu policzka okrągłego.

3) Rysunek odręczny światła i cienia, 6 godz. tygodn., razem 120 godz.

Rysunek rzeźby plastycznej, wykonanie z modelu oświetlonego z lewej strony pod kątem 45 stopni, rysunku z dokładnym wyrażeniem wypuklenia, pochyłości i wgłębienia płaszczyzny. Zaprojektowanie rzeźby w kwadracie, kole i czworoboku w zastosowaniu do projektowanych sprzętów.

4) Barwienie drzewa i utrwalanie powierzchni, 1 godz. tyg., razem 20 godz.

Skład chemiczny drzewa i wpływy atmosferyczne na jego barwy naturalne. Barwienie sztuczne zapomocą środków chemicznych. Nauka o chemii, formułki chemiczne na otrzymanie wskazanej barwy, sposób użycia, przygotowanie powierzchni drzewa. Politurowanie rozczynem szeralakowym, politurowanie sposobem amerykańskim, lakierwanie z zastosowaniem rozpylacza. Ozdobne barwienie zapomocą szablonów, woskowanie płaszczyzny (zajęcia praktyczne i przygotowanie próbek).

5) Kalkulacja kosztów produkcji, 2 godziny tygodniowo, razem 40 godzin.

Pośrednie koszty produkcji. Koszty lokalu, światła, ogrzewania, wody i kanalizacji. Koszty urządzenia maszyn, narzędzi, siły napędowej (motorów) oprocentowanie kapitału i roczny ubytek (amortyzacja). Koszty korespondencji i transportu, rozjazdy, podatki, Kasa Chorych, ubezpieczenia, świadczenia społeczne i nieprzewidziane. Koszty administracji i przygotowań technicznych. Stosunek całoroczny kosztów ogólnych do całorocznych kosztów robocizny i wyrobionego materiału. Koszt własny jednostki stanowi: materiał, robocizna i procent kosztów ogólnych. Zysk zależny od warunków handlowych. Przeprowadzenie kalkulacji projektowanych robót.

6) Organizacja produkcji i księzkowość, 2 godziny tygodn., razem 40 godz.

Księga inwentarzowa, magazynowa i zamówień. Dowód kalkulacji wstępnej i po wykonaniu, dowód wykonawczy przedmiotu, obejmujący efektywne zużycie materiału i włożonej robocizny, listy płacy. Księga kasowa i główna, kopjał listowy, segregator korespondencji.

7) Historia sprzętu i rozróżnianie stylów, 1 godz. tygodn., razem 20 godzin.

Zarys historyczny sztuki stolarskiej. Sprzęt jako wyraz cywilizacji i kultury w epoce starożytnej, klasycznej, rzymskiej, starochrześcijańskiej, średniowiecza, odrodzenia, baroku i rokoka, epoka Stanisława Augusta, Cesarstwa, Kongresówki i współczesna, charakterystyka zdobnicza ludów południa i północy, wschodu i zachodu. Charakterystyka stylu polskiego.

PRZEDMIOT NAUKI W ROKU II-gim, I PÓŁROCZE.

1) Kompozycja wyrobów stolarskich w widoku geometrycznym i rysunek wykonawczy, 24 godziny tygodniowo, razem 480 godzin.

Zaprojektowanie pomieszczeń użyteczności publicznej, restauracji i kawiarni, z rozplanowaniem i szczegółowym oznaczeniem wymiarów. Projektowanie poszczególnych sprzętów wraz z okuciem i dekoracją w barwach naturalnych. Urządzenie pomieszczeń przyjęć, holu i t. p. z okładzinami ściennymi (boazerją) wykonanie szczegółowych rysunków zdobniczych, intarsji i rzeźby.

2) Perspektywa odręczna i wykreslna, 4 godziny tygodn., razem 80 godzin.

Zasady perspektywy optycznej. Punkty zbieżne na horyzoncie, pojęcie odległości, mierzenie proporcji. Rysunek z natury, płaszczyzny, kwadratu pod różnym kątem, płaszczyzny koła w kwadracie, rysunek brył położonych pod różnym kątem poniżej i powyżej horyzontu. Rysunek różnych sprzętów, branych z otoczenia. Umiejętne odrysowanie przedmiotów, mających służyć jako wzór do wykonania dalszych projektów.

Zasady projekcji perspektywicznej. Projekcja przedmiotu w widoku geometrycznym, planu przestrzeni perspektywicznej, określenie powierzchni obrazu i linii horyzontu, oznaczenie kąta widoku i punktu oddalenia, zbieżne równoległych na horyzoncie z lewej i prawej strony, lub zbieżne w jednym punkcie w widoku prostopadłym. Projektowanie przedmiotów podobnych do sześciociągu pod kątem prostopadłym, 30 i 45 stopniem z oznaczeniem podziałki wysokości horyzontu i odległość i od przedmiotu. Projektowanie różnych sprzętów o różnych wymiarach. Zaprojektowanie wnętrza izby i w niej znajdujących się przedmiotów pod różnym kątem w zastosowaniu jednakowej podziałki.

3) Kompozycja form zdobniczych, 6 godzin tygodniowo, razem 120 godzin.

Tworzenie ornamentu na podstawie form geometrycznych w zastosowaniu do ozdób sprzętu w kole, trójkącie kwadracie, pięcio, sześciokącie, czworoboku i fryzie. Stylizacja roślin, ptaków i zwierząt w zastosowaniu do ornamentu. Studja nad zdobnictwem i wycinanką ludową. Kompozycja ornamentu wybitnie polskiego.

4) Barwa wodna w zastosowaniu do rysunku, 4 godz. tyg., razem 80 godz.

Technika malarstwa wodnego, barwy i ich symbolistyka, harmonja barw, prawidłowe nakładanie barw na płaszczyznę, malownie projektów barwami. Studja z natury układów draperji, roślin, ptaków i zwierząt.

5) Intarsja i mozaika drzewna, 3 godziny tygodniowo, razem 60 godzin.

Projekt intarsji drzewnej i zaznajomienie się z techniką wykonywania intarsji. Intarsja sztuczna, batikowanie drzewa. Naklejanie intarsji, wyglądanie płaszczyzny i politurowanie.

6) Historja zdobnictwa, 1 godzina tygodniowo, razem 20 godzin.

Zdobnictwo pierwotne i ludowe, zdobnictwo egipskie, assyryjskie, perskie, fenickie i starogreckie. Zdobnictwo klasyczne—greckie, rzymskie, starochrześcijańskie, romańskie, bizantyjskie, muzułmańskie, chińskie, japońskie. Cechy zdobnictwa ludów południowej i północnej Europy średniowiecza, gotyku i odrodzenia. Zdobnictwo polskie pod wpływem kultury włoskiej i francuskiej. Zdobnictwo rodzime ludowe.

ROK II-gi — II-gie PÓŁROCZE.

1) Kompozycja wnętrz całkowitych, 24 godziny tygodn., razem 480 godz.

Zaprojektowanie wnętrz reprezentacyjnych: sali przyjęć, posiedzeń, holu, salonu i t. p. w widoku geometrycznym i perspektywicznym z wyrażeniem całkowitej dekoracji i barw.

2) Wykonanie rysunków szczegółowych, 12 godz. tygodn., razem 240 godz.

Opracowanie planów i przekrojów zaprojektowanych wnętrz, wykonanie szczegółowych rysunków wykonawczych, branie z natury pomiarów.

3) Kompozycja form zdobniczych, 6 godz. tygodn., razem 120 godzin.

Tworzenie nowoczesnych form zdobniczych płaskich architektonicznych w charakterze polskim, wykonywanych w różnych materiałach. Ozdoby ścienne, na drzewie, szkłe, tkaninach, metalu i ceramice, wykonane w barwach wodnych. Formy zdobnicze plastyczne, rysunek rzeźby, wykonanie rysunku naturalnej wielkości z wyrażeniem plastyczności.

II. SZKOŁA SPRZĘTARSTWA I ZDOBNICTWA WNĘTRZ.

Zadaniem szkoły jest przygotowanie absolwentów szkół i kursów sztuk zdobniczych do samodzielnej pracy w dziedzinie sprzętarsstwa i zdobienia wnętrz, przez udzielanie specjalnych wiadomości technicznych, teoretycznych i artystycznych, dotyczących urządzenia wnętrz i z tem związanym sprzętów.

Kurs szkoły jest jednoroczny całodzienny 42 godz. tygodniowo, rozpoczyna się we wrześniu i trwa 10 miesięcy. Po ukończeniu i zdaniu egzaminów, absolwent otrzymuje świadectwo z ukończenia szkoły, a po odbyciu 3-letniej praktyki zawodowej, otrzymuje uprawnienia przyznane przez Ministerstwo Wyz. Rel. i Ośw. Publ.

Do szkoły przyjmowani są kandydaci obojga płci; przy zapisie winni przedstawić zaświadczenie z ukończenia szkoły lub kursów sztuk zdobniczych, lub złożyć egzamin z dostatecznego przygotowania w rysunku technicznym, perspektywy i malarstwa wodnego.

Przedmioty nauki.

Architektura wnętrz, 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin.

Rozplanowanie dwu, trzy, cztero-pokojowego i reprezentacyjnego mieszkania. Rozplanowanie pomieszczeń handlowych różnego typu i domu towarowego, lokali użyteczności publicznej, restauracji, kawiarni, kina, teatru, czytelnicy, kościoła, lokalu wystawowego i t. p. Rozmieszczenie sprzętów oraz przekroje poziome i pionowe. Wpisanie dokładne wszelkich wymiarów. Kompozycja wnętrza na podstawie motywów historycznych architektury polskiej.

Kompozycja Zdobnicza wnętrz, 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin.

Zaprojektowanie wnętrz w charakterze nowoczesnym w rzutach geometrycznych według wykonanego rozplanowania techniką ołówkową, piórkową lub akwarellą.

Kompozycja sprzętu, 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin.

Zaprojektowanie poszczególnych sprzętów w rzutach geometrycznych widoku przodu i boku w podziałce 1 : 10, przekrój pionowy i poziomy z wyrażeniem barwy materiału, jego układu i cech.

Anatomja sprzętu, 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin.

Rozbiór poszczególnych części składowych sprzętu, techniczne własności drzewa. Rysunek naturalnej wielkości poszczególnych części zaprojektowanego przedmiotu. Wykonanie rysunku technicznego w naturalnej wielkości z wszelkimi przekrojami i szczegółami.

Rysunek zdobniczy, 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin

Wykonanie projektu posadzki o różnym zastosowaniu. Zaprojektowanie ozdoby drzewnej intarsji, inkrustacji i mozaiki. Projekt rzeźby drzewnej i rysunek wykonawczy naturalnej wielkości z wyrażeniem plastyczności; projekt pokrycia sprzętów skórąmi tłoczonymi i różnymi tkaninami. Projekt dekoracji ścian i sufitu w lokalach użyteczności publicznej. Projekt i wykonanie rysunku szczegółowego na świecznik (lampę) kinkiet, żyrandol, zastawę biurkową i t. p.

Perspektywa, 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Wykonanie projektu perspektywicznego holu wraz ze schodami pod różnym kątem, pomieszczenia reprezentacyjnego i użyteczności publicznej.

Malarstwo wodne, 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Wykonanie w barwach projektów perspektywicznych.

Malarstwo sprzętu, 1 godzina tygodniowo, razem 40 godzin.

Sprzęt w odzwierciedleniu kultury i charakteru wieków i ludów. Sprzęt Egiptu, Babilonu, Assyrii i Grecji, w epoce rzymskiej starochrze-

scijańskiej, romańskiej, gotyckiej, odrodzenia, baroku, rokoka, Stanisława Augusta, Cesarstwa, Kongresówki i współczesnej. Sprzęt chiński, japoński i turecki.

III. SZKOŁA GRAFIKI ZDOBNICZEJ.

Zadaniem szkoły jest: dać absolwentom kursów przygotowawczych szkoły zdobnictwa, specjalne wiadomości w kierunku grafiki stosowanej i artystycznej, zaznajomić z techniką reprodukcji i przygotować do samodzielnej i twórczej pracy z zawodzie graficznym.

Kurs jest jednoroczny całodzienny po 42 godziny tygodniowo, po ukończeniu i zdaniu egzaminu z zadań teoretycznych i ćwiczeń praktycznych, absolwent otrzymuje świadectwo szkolne z ukończenia całkowitej szkoły zawodowej, a po wykazaniu 3 letniej praktyki zawodowej, otrzymuje uprawnienia, przyznane Muzeum przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Przedmiot nauki.

Kompozycja Graficzna, 14 godz. tygodniowo, razem 560 godzin.

Inicjał i zastosowanie ornamentu w układzie pisma.

Kompozycja nalepki jedno i wielobarwnej, na zadany temat.

„ znaczką pocztowego, stemplowego i papierów wartościowych.

Kompozycja reklamy do pism i plakatu jedno i wielo-barwnego.

Ćwiczenia praktyczne, 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin

Linoleoryt i drzeworyt.

Litografia i inne techniki graficzne, ćwiczenia, 14 godzin tygodniowo, 560 godzin.

Płaszczyzna jedno i wielobarwna, kredkowa cieniowana i grawura. Technika przygotowania kamienia, przenoszenie rysunku na kamień, rysunek na kamieniu, nakładanie barw i odbijanie. Technika fotolitografji, cynkografji i offsetu.

Grafika Artystyczna, 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Technika akwaforty, akwatinty, suchej igły, sztychu i monotypji.

Ćwiczenia i wykłady ogólne, dotyczące grafiki, 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Chemja, technologia, fotografia i reprodukcja.

IV. SZKOŁA CERAMIKI.

Zadaniem szkoły jest: przygotować teoretycznie i praktycznie pracowników dla przemysłu ceramicznego, oraz dać absolwentom kursów przygotowawczych szkoły zdobnictwa specjalne wiadomości techniczne przy wykonywaniu i zdobieniu wyrobów ceramicznych.

Program kursu jest dwuletni: pierwszy rok obejmuje modelarstwo, rzeźbę, technologię i chemję, dając niezbędne wiadomości do samodzielnego wykończania wyrobów ceramiki artystycznej, drugi rok obejmuje malarstwo ceramiczne, przygotowując do samodzielnej kompozycji zdobniczej na wyrobach ceramiki codziennego użytku w wykonaniu masowym i dekoracji artystycznej.

Zajęcia na kursach są całoroczne od 1 września do 30 czerwca codziennie 42 godziny tygodniowo. Po ukończeniu i zdaniu egzaminów z dwóch lat, absolwent otrzymuje świadectwo z ukończenia całkowitej szkoły zdobnictwa.

Przedmiot nauki rok I — I półrocze.

Tworzenie form naczyń, 24 godziny tygodniowo, razem 480 godzin.

Odręczne formowanie naczyń w glinie. Zaznajomienie się z technika, narzędziami i kółkiem. Ozdoby rzeźbione na naczyniach. Wykonanie przedmiotów rzeźbionych w glinie, przeznaczonych do wypalania. Przygotowanie rzeźby do formowania.

II półrocze, 24 godziny tygodniowo, razem 480 godzin.

Rzeźba w gipsie: a) przygotowanie modeli naczyń glinianych, fajansowych i porcelanowych, b) wykonanie form do tychże naczyń zwyczajnych i składanych z kilku części, c) wykonanie form do odlewania figur i innych skomplikowanych przedmiotów z mas ceramicznych. Przygotowanie do wyrobów masy fajansowej i porcelanowej. Odlewanie i formowanie przedmiotów artystycznych z mas ceramicznych.

Wypalanie, 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin.

Piec i jego konstrukcja, przygotowanie pieca do wypalania wyrobów z gliny i innych różnych mas ceramicznych, proces wypalania, wyjmowanie przedmiotów z pieca, po wypaleniu przygotowanie do polewy. Paliwo i jego wydajność cieplika.

Materiałoznawstwo i chemja stosowana, 7 godz. tygodn., razem 280 godz.

Skład chemiczny materiałów ceramicznych; glina, fajans i porcelana. Przygotowanie materiałów do wyrobów ceramicznych. Proces suszenia wykonanych przedmiotów. Skład chemiczny różnych polew. Przygotowanie polew z materiałów krajowych. Polewanie i wypalanie polew

Kompozycja rysunkowa, 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Projekty naczyń codziennego użytku; zastawy stołowej i wazonów. Kompozycja ozdób ceramicznych plastycznych. Kompozycja figuralna, kompozycja kafli i plakiety.

Przedmiot nauki rok II-gi — I półrocze.

Zdobnictwo Ceramiczne, 24 godziny tygodniowo, razem 480 godzin.

Malowanie artystyczne (kompozycja) na wyrobach z gliny, malowanie pod polewą i malowanie an gobami. Zdobienie majolikowe, malowanie na wyrobach z fajansu i porcelany pod polewą jak i na polewie.

Ozdoby produkcji masowej, II półrocze, 24 godz. tygodn., razem 480 godz.

Malowanie szablonowe techniką pendzlową i aerografem pod polewą, używanie kalkomanji i druku w ceramice. Stosowanie cynko grafji, miedziorytu, stalorytu i litografji w ozdobach ceramiki.

Technologia Barwnictwa, 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin.

Barwniki i ich skład chemiczny, stosowany do różnych mas ceramicznych. Przygotowanie barwników, zestawienie różnych barwników i próby wypalania.

Kompozycja rysunkowa i barwna, 7 godzin tygodn., razem 280 godz.

Kompozycja zdobnicza naczyń użytku codziennego: zastawy stołowej i wazonów w charakterze nowoczesnym i na podstawie motywów zdobnictwa historycznego. Kompozycja i wykonanie szablonu do masowej produkcji. Wykonanie projektu do zdobienia graficznego.

Wiadomości ogólne, 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Krajoznawstwo pod względem geologicznym i surowców, potrzebnych do wyrobów ceramicznych. Bogactwa ziem polskich w surowce ceramiczne. Zarys historyczny ich eksploatacji i źródła nabycia. Stan gospodarczy i przemysłowy ceramiczny w Polsce. Zarys historyczny ceramiki wogóle, a szczególnie w Polsce. Ceramika etnograficzna ziem Polski. Nowoczesne metody produkcji ceramicznej. Konserwowanie wyrobów ceramicznych i ich zabezpieczenie w transportach.

V. SZKOŁA TKACTWA ZDOBNICZEGO.

Zadaniem szkoły jest: przygotować absolwentów szkoły zdobnictwa jako zawodowych rysowników do samodzielnej kompozycji zdobniczej, stosowanej w tkactwie.

Kurs jest teoretyczny i praktyczny, trwający jeden rok, 42 godziny tygodniowo. Po ukończeniu i zdaniu egzaminów z przedmiotów, objętych programem, absolwent otrzymuje świadectwo szkolne z ukończenia całkowicie szkoły zawodowej, a po wykazaniu 3-letniej praktyki zawodowej otrzymuje uprawnienia przyznane Muzeum przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Przedmiot nauki.

Kompozycja Zdobnicza, 24 godziny tygodniowo, razem 960 godzin.

Wykonanie projektu kilimu, dywanu, gobelinu, firanki i różnych pokryć sprzętów. Wykonanie rysunku wzoru na siatce technicznej, patro-nowanie na warsztaty żakardowe, szaftowe i ręczne. Bicie kart na war-sztaty żakardowe.

Cwiczenia praktyczne, 14 godzin tygodniowo, razem 560 godzin.

Zakładanie osnowy na warsztaty. Wyliczanie nitek na mtr. bież. szerokości. Tkanie toku wzoru kostkowego z nicią łączącą i bez niej, wzoru na skos o jednej, dwu i czterech kartkach. Tkanie wzoru z natury żywej z zastosowaniem kostki i skosów na jeden, dwa i cztery zakończe-nia toku.

Zaznajomienie się z techniką gobelinową i wykonanie gobelinu we-dług przygotowanego projektu. Zaznajomienie się z techniką dywanów perskich i bucharskich, wykonanie dywanów podług przygotowanych wzo-rów. Tkanie makat z zastosowaniem nitek różnych materiałów.

Materiałoznawstwo i historia, 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin

Barwnictwo: barwienie wełny barwnikami roślinnymi i technicz-nymi. Analiza barwników. Zaznajomienie z techniczną wartością nitki lnianej, wełnianej, jedwabnej, metalowej i szklanej. Zarys historyczny tka-niny pod względem artystycznym jak i technicznym.

VI. SZKOŁA RZEŻBY ZDOBNICZEJ.

Zadaniem szkoły jest: dać absolwentom szkoły zdobnictwa tech-niczne wiadomości wykonania rzeźby w różnych materiałach oraz przygo-tować samodzielnych kompozytorów i twórców w sztuce rzeźbiarskiej.

Kurs jest jednoroczny całodzienny, 42 godziny tygodniowo. Po ukoń-czeniu i zdaniu egzaminów, z przedmiotów objętych programem, absolwent otrzymuje świadectwo z ukończenia całkowicie szkoły zawodowej, a po wykazaniu 3-letniej praktyki zawodowej otrzymuje uprawnienia, przy-znane Muzeum przez Ministerstwo W. R. i O. P.

Przedmiot nauki.

Modelowanie, 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin.

Kompozycja płaskorzeźby w formie medaljonu, żetonu i pieczęci. Wykonanie płaskorzeźby w glinie, plastelinie i wosku na zadany temat w kole, trójkącie, kwadracie i czworoboku. Kompozycja figuralna rzeźby zdobniczej na podstawie motywów natury żywej ze świata zwierzęcego i człowieka. Wykonanie modelu do reprodukcji w gipsie, ceramice, bron-zie, kamieniu i drzewie.

Modelowanie z natury, 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin.

Modelowanie w glinie, plastelinie i wosku z natury, liści, kwiatów, owoców, wstęg, draperji, ptaków, zwierząt, wieńców, girland, festonów

i form architektonicznych. W II-giem półroczu: modelowanie człowieka w różnych pozach: akt, półakt i w ubraniu.

Rzeźba w kamieniu, 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin.

Zaznajomienie się z obróbką piaskowca, różnych gatunków marmuru, granitu i bazaltu. Wykonanie sześciścianu, stożka i kuli, wykucie płaskorzeźby tablicy pamiątkowej według skomponowanego modelu. Wykonanie z marmuru alabastrowego rzeźby figuralnej według modelu.

Rzeźba w drzewie (snycerstwo) 14 godzin tygodniowo, razem 560 godzin.

Wykonanie płaskorzeźby zdobniczej w zastosowaniu do sprzętu w drzewie lipowym, sosnowym, jesionowym, dębowym lub orzechowym, według modelu własnej kompozycji.

Rzeźba figuralna: wykonanie popiersia z drzewa miękkiego i twardego, rzeźba kościelna.

Rzeźba z kości, wytłaczanie w metalu i w skórze 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Zaznajomienie z techniką rzeźby w kości, wykonanie drobnych płaskorzeźb zdobniczych. Zaznajomienie z wytłaczaniem w metalu (metaloplastyka) i w skórze (introligatorstwo).

Historja rzeźby 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Zapoznanie się z rozwojem sztuki rzeźbiarskiej wogóle, a szczególnie w Polsce. Rzeźba w mitologii, symbolistyce i alegorji. Charakterystyka rzeźby monumentalnej i zdobniczej.

VII. KURSY PRZYGOTOWAWCZE RYSUNKU I ZDOBNICTWA.

Kursy przygotowawcze mają za zadanie przygotować rysunkowo i w sztukach zdobniczych do samodzielnej twórczej pracy w dziedzinie rzemiosł i przemysłu artystycznego. Program nauki jest trzyletni.

Na kurs przygotowawczy przyjmowani są kandydaci obojga płci z wykształceniem minimum 4-ch klas szkoły średniej, na podstawie złożenia egzaminu z dostatecznej znajomości rysunku odręcznego, technicznego i poczucia zdobniczego.

Kursy rozpoczynają się z początkiem września i trwają do końca czerwca, wykłady odbywają się od godz. 9-ej rano do 6-ej wieczór z przerwą 2-u godzin objadowych.

I i II półrocze, 28 godz. tygodniowo, razem 1120 godzin.

Przedmiot nauki.

Ornament geometryczny, 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Tworzenie elementów zdobniczych o formach geometrycznych na zasadzie proporcji, symetrii i rytmiki. Harmonijne zestawienie poszczególnych elementów o określonych formach, stosowanie ornamentu geometrycznego do różnych technik i różnych przedmiotów.

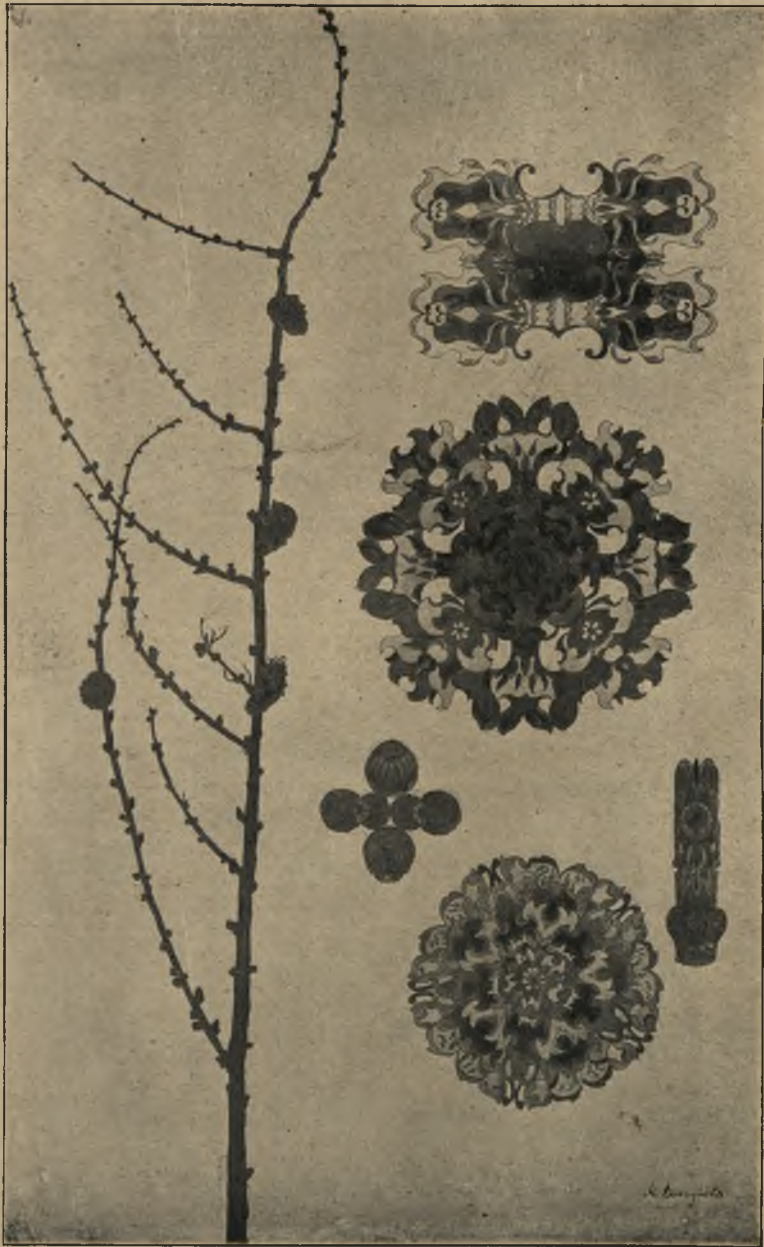

Ornament stylizacyjny, 6 godzin tygodniowo, razem 240 godzin.

Rysunek z natury żywej, szczegółowe studia roślin, owoców, zwierząt i owadów. Ujęcie cech charakterystycznych w formy zdobnicze, przestylizowanie form z natury w ornament o określonych formach: trójkąta, kwadratu, czworoboku, wielokąta, koła i ornamentu rytmicznie powtarzającego się. Stosowanie ornamentu stylizowanego do różnych technik i różnych przedmiotów.

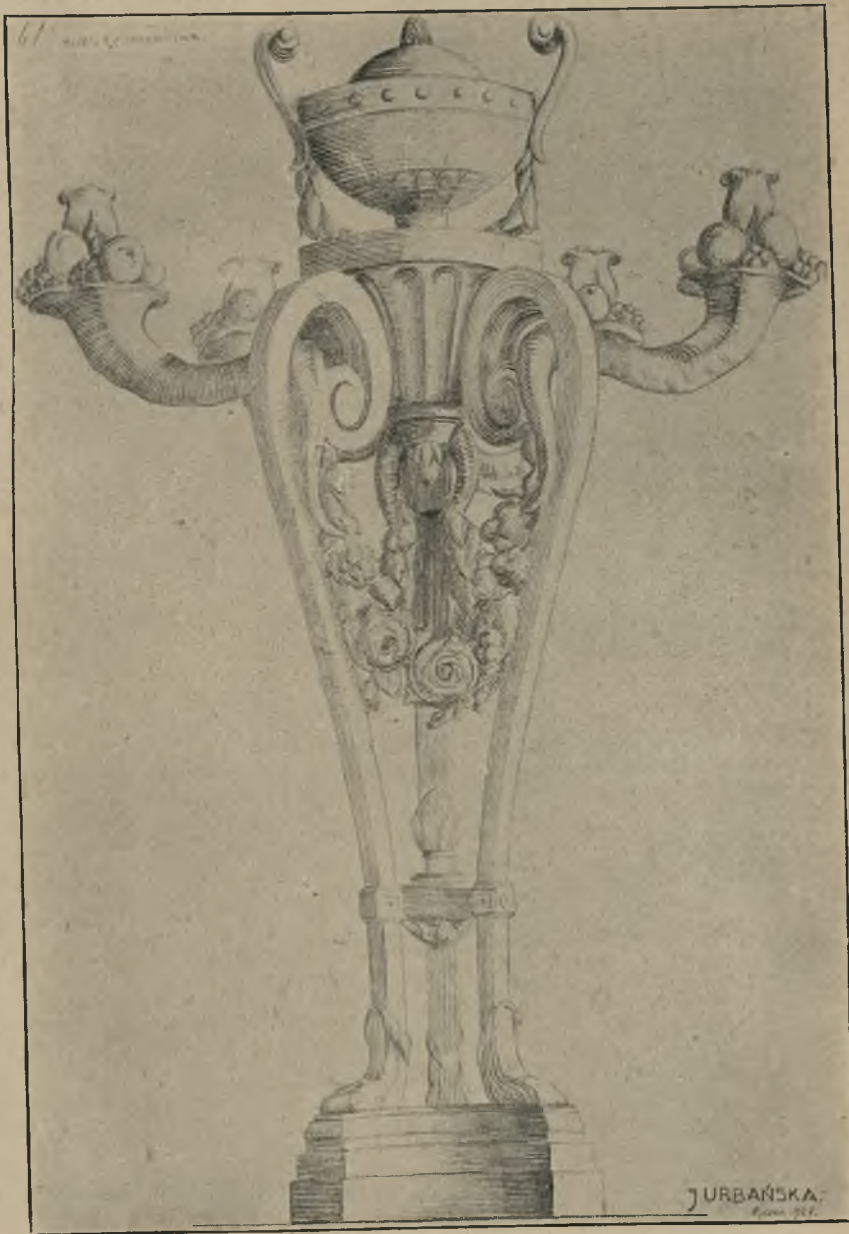
NATURALNE

STYLIZOWANE

Rysunek światłocienia, 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Rysunek z modelu jednobarwnego plastycznego, prawidłowo oświetlonego (od lewej strony pod 45°) szczegółowe zaznaczenie pochyłości, wypuklenie i wgłębienie płaszczyzny. Rysunek brył, rysowanie przedmiotów z otoczenia, z wyraźnym określeniem kierunku oświetlenia i cienia rzuconego, bryły o jednolitej pochyłości płaszczyzny (szafa, piec, stół, ściana i t. p.) i różnych pochyłościach płaszczyzn, jak postać człowieka, zwierząt, naczyń i t. p. Stosowanie różnych technik rysunkowych: ołówka, węgla, kredek barwnych, tuszu, barw wodnych i piórka.

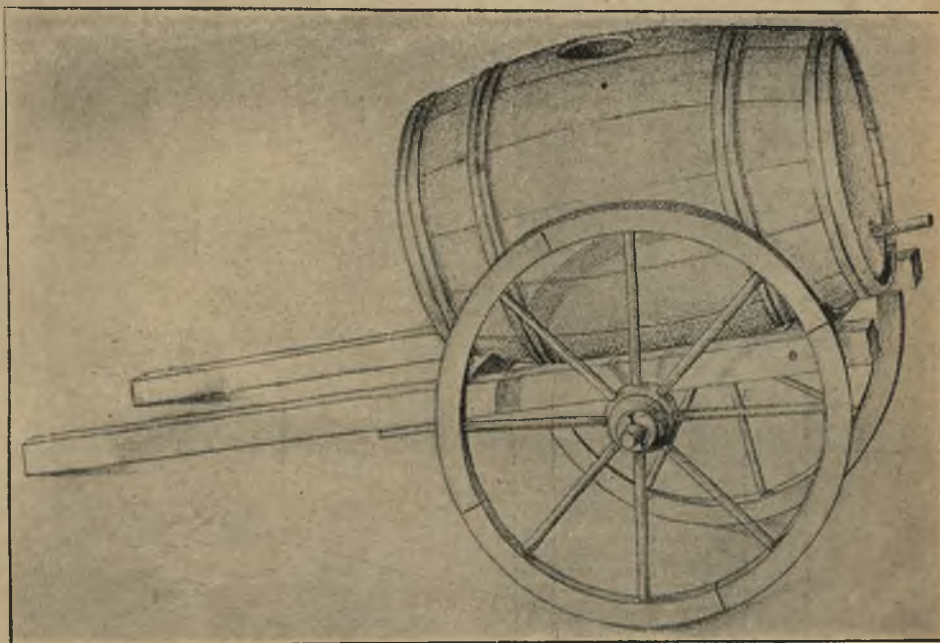
Rysunek techniczny, 4 godz. tygodniowo, razem 160 godzin.

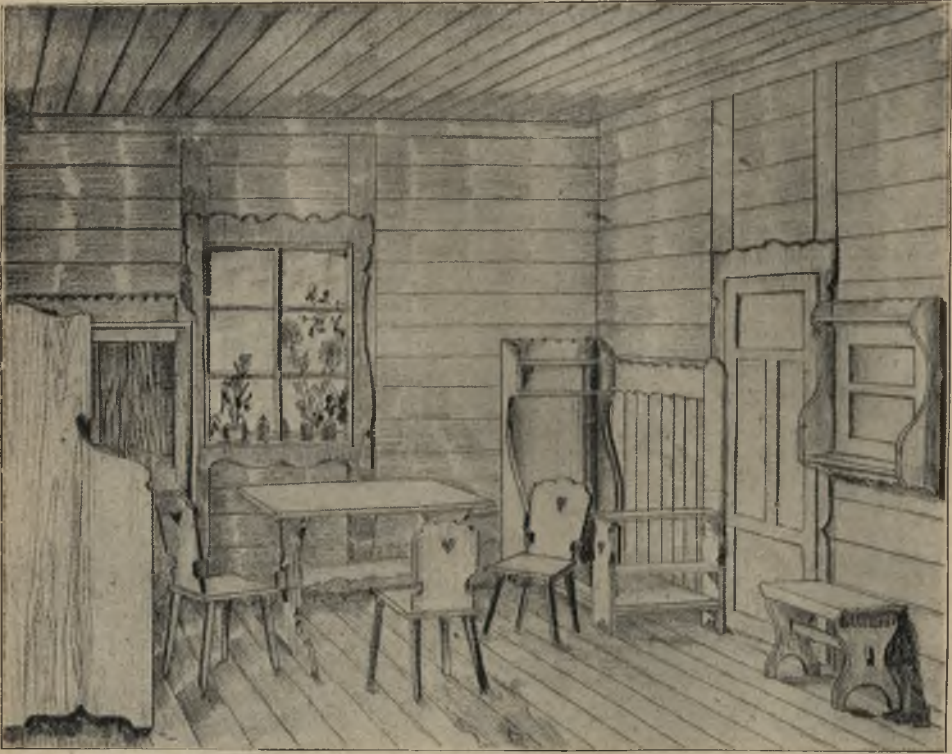
Rysunek geometryczny i architektoniczny, kreślenie i rzutowanie, prawidłowe stosowanie pomocy naukowych i ich pielęgnowanie, jako to: deska, przykładnica, trójkąty, cyrkle, grafion, miara, podziałka, kątomierz i papier.

Perspektywa odręczna (malarska) 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Zasady perspektywy, horyzont i punkty zbieżne horyzontu, pojęcie odległości, mierzenie proporcji. Rysunek płaszczyzny kwadratu z natury o podziałce geometrycznej pod kątem prostym, pod 45 i 30 stopniem. Wykreślenie płaszczyzny koła w kwadracie pod różnym kątem. Rysunek brył o trzech wymiarach szerokości, głębokości i wysokości, stożek o podstawie kwadratowej, koła, sześciokąta położonych pod różnym kątem poniżej i powyżej horyzontu. Rysunek przedmiotów zbliżonych do sześciianu pod różnym kątem, przedmioty na podstawie kwadratowej o formach okrągłych, jak: wazon, kupa, kolumny i t. p. Wnętrza różnych pomieszczeń wraz ze znajdującymi się przedmiotami. W końcu roku szkolnego, rysunek perspektywiczny ulicy, krajobrazu, parku i zabytków architektonicznych. Wycieczki szkolne.

Liternictwo 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Budowa liter, zestawienie wiersza, sposoby wykonywania napisów, opis rysunku. Ustosunkowanie poszczególnych liter z wyrażeniem zdania lub sentencji. Zaznajomienie ze stylami pisma historycznego. Pismo pątkowe i pendzlowe.

TEN*CO
WIELKI
JEST*W
CZYNA
CH*WIE
LKIM*JE
ST*W*PO
KORZE.

Malarstwo wodne, 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Technika malarstwa wodnego, barwy i ich symbolistyka, harmonja barw, prawidłowe nakładanie barw na płaszczyznę. Wykonanie wzornika najrozmaitszych odcieni barw, wypływających z mieszania zasadniczych barwników: żółtych, niebieskich i czerwonych. Ćwiczenia praktyczne: wykonanie studjum z natury martwej i żywej w ich naturalnych barwach z uwydatnieniem światła i cieniu, jako to: wyrobów z drzewa, kamieni, gliny, szkła, metalu, kości i t. p. ptaków, owadów, zwierząt, roślin, owoców i t. p.

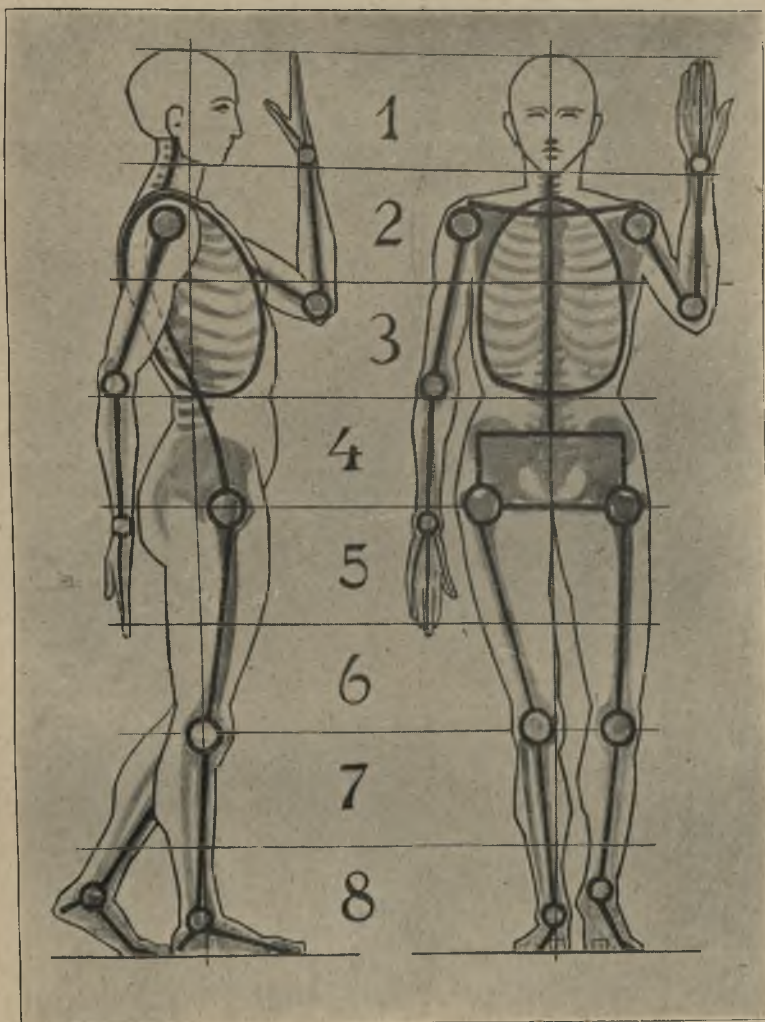

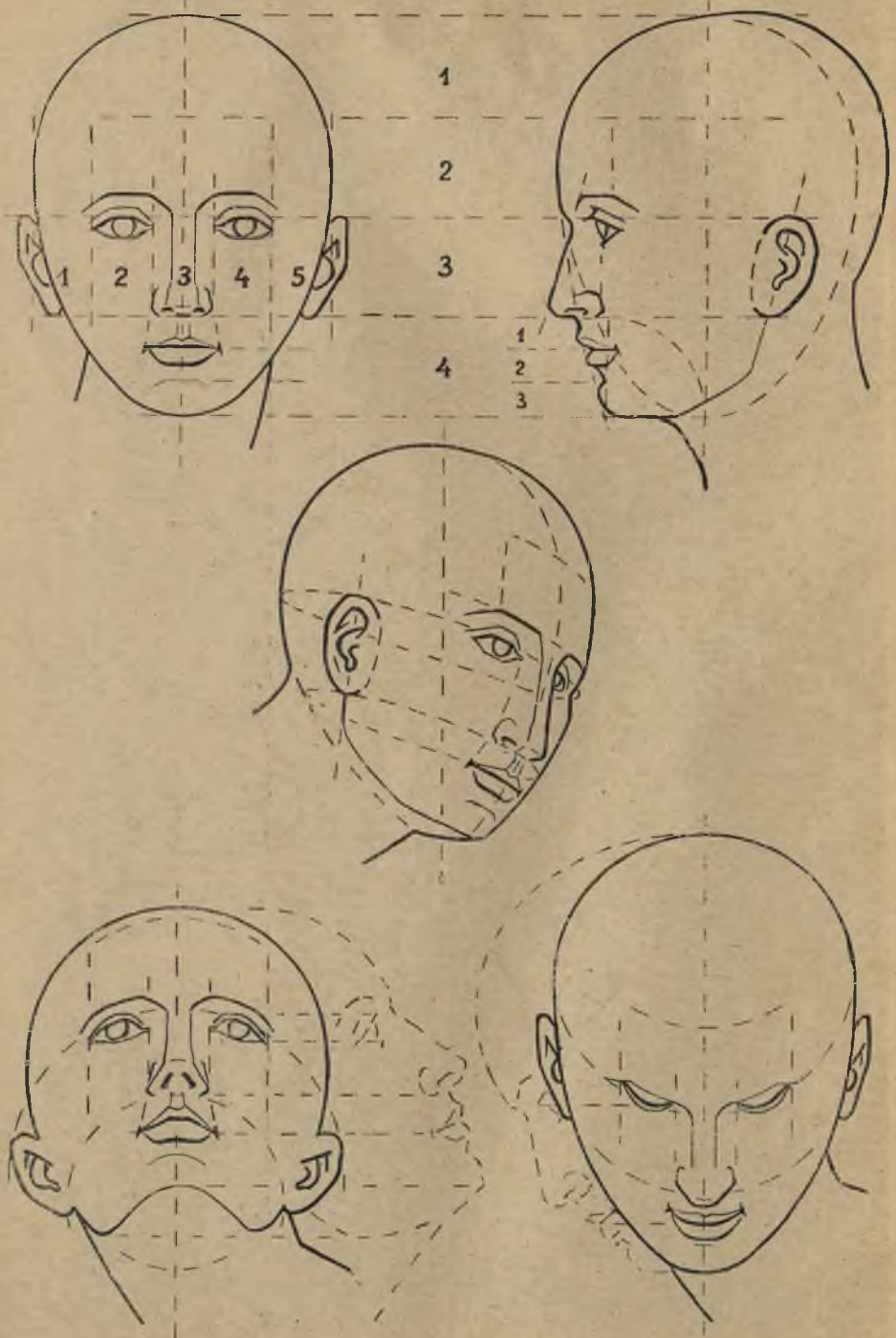
III i IV półrocze, 35 godz. tygodniowo, razem 1400 godzin.

Przedmiot nauki.

Rysunek żywego modelu 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Studjum kształtów człowieka, rysunek poszczególnych części człowieka, jak głowa i jej charakterystyczne części: uszy, nos, usta, czaszka i broda. Ramię, dłoń, palce, noga, stopa i jej części. Rysunek półaktu męskiego i żeńskiego, stosunek harmonijny poszczególnych części ciała. Charakterystyka wieku dziecięcego, dorosłego i starczego.

Rysunek ruchu, 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Rysowanie zwierząt i ptaków w ruchu, wykonywanie szkiców różną techniką w charakterystycznych pozach: konia, krowy, kozy, psa, kota, lisa, zająca, wiewiórki, gołębia, orła, kruka, wróbla i t. p.

Stylizacja i kompozycja, 8 godzin tygodniowo, razem 320 godzin.

Przeprowadzenie stylizacji kształtów człowieka, jako formy zdobnicze. Zastosowanie kształtów człowieka, jako motywu zdobniczego w różnych technikach dekoracyjnych, wykonywanie projektów dekoracyjnych na zadany temat z wyrażeniem symbolu człowieka.

Stylizacja kształtów zwierzęcych, jako form zdobniczych. Wykonywanie projektów dekoracyjnych na zadany temat z wyrażeniem symbolu zwierzęcia, łączenie motywów zwierzęcych z motywami geometrycznymi i roślinnymi przy kompozycji i określonej dekoracji całości, jak: rysunek tkanin, tapet, fryzów, witraży i t. p.

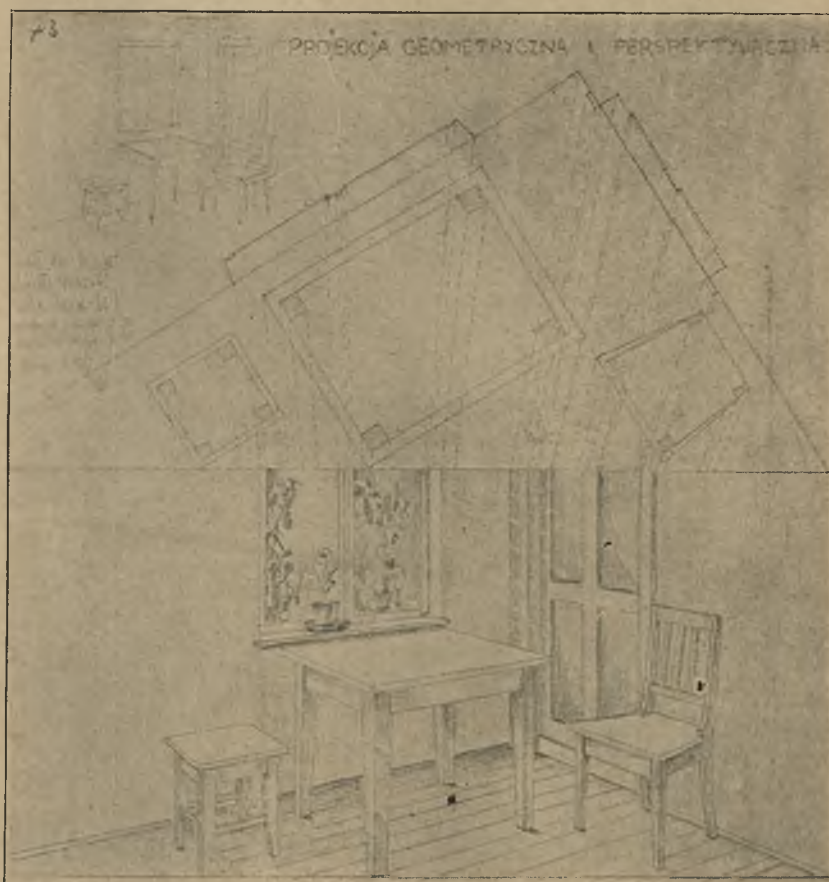
Malarstwo wodne 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Malowanie różnych układów draperji, stosowanie draperji jako ornamentu dekoracyjnego. Naturalne barwy ciała człowieka w oświetleniu i cieniu, barwy ubrań i kostjumów zwykłych codziennych, miejskich i ludowych. Kostjomy wojskowe i inne, kostjomy teatralne.

Projekcja perspektywiczna, 4 godz. tygodniowo, razem 160 godz.

Zasady projekcji perspektywicznej, projekcja przedmiotu w widoku geometrycznym, określenie powierzchni obrazu i linii horyzontu. Oznaczenie kąta widoku i punktu oddalenia, zbieżne równoległe na horyzoncie z lewej i prawej strony, lub zbieżne w jednym punkcie w widoku prostokątnym. Projekcja przedmiotu podobnego do sześciangu pod kątem prostym, 30 i 45 stopniem z oznaczeniem skali, wysokości horyzontu od poziomu i odległości w stosunku do obrazu. Projekcja przedmiotu o różnych wymiarach wysokości, szerokości i głębokości, jako to: stołu, szafy, kredensu, toalety i t. p. Zaprojektowanie przedmiotów kilku w różnej odległości od linii obrazu i stosowanie skali do tychże. Projekcja wnętrza izby wraz z oknem i drzwiami oraz z przedmiotami prostokątnymi, okrągłymi i nieprostokątnymi (krzesło) z zastosowaniem światła i rzuconego cienia od okna.

Grafika zdobnicza 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Wykonanie liter ozdobnych, inicjałów i monogramów. Zestawienie wierszy zdobionych ornamentem i podkreśleniem barw. Tworzenie ornamentu graficznego, jako ozdoby książki; stosowanie technik: piórkowej, pendzlowej, kredkowej, jedno i wielobarwnej.

Rzeźba zdobnicza 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Zaznajomienie z materiałem i narzędziami rzeźbiarskimi. Ćwiczenia w plastelinie. Wykonanie płyty i zaprojektowanie sylwetowe układu ornamentu geometrycznego w kwadracie, w kole i czworoboku, wybranie tła na jednolitej głębokości płaszczyzny. Ćwiczenie drugie — to samo, ale w układzie ornamentu stylizowanego roślin, zwierząt i ptaków; wykonanie płaskorzeźby w formie kwadratu, koła i czworoboku o powierzchni pochyłej, żłobionej i okrągłonej; wykonanie tablic z pismem wgłębionem i pismem wypukłym o gładkiej powierzchni; modelowanie medaljonów w układzie głowy człowieka, ornamentu stylizowanego i napisu o powierzchni różnej. Wykonanie formy, odlewu, pozytywu i retuszowanie w gipsie.

Zdobnictwo historyczne 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Studja nad zdobnictwem ludów starożytnych Egiptu, Assyrii, Babilonu, Persów, Fenicjan i Greków; zaznajomienie się z ich charakterystyką, techniką i stosowaniem.

Zdobnictwo klasyczne, średniowieczne i nowożytne, jako to: rzymskie, romańskie, bizantyjskie, gotyckie, odrodzenia, baroku, rokoko i cesarstwa. Formy, barwy i wybitne cechy poszczególnych wzorów danej epoki i narodowości. Kompozycja form zdobniczych na podstawie stylów historycznych.

Zdobnictwo polskie 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Studja nad zdobnictwem w Polsce. Zapoznanie się ze zdobnictwem ludowym i jego charakterystyką etnograficzną, jako to: wycinanką, tkaniną, haftem, rzeźbą, wytłaczaniem, ceramiką i t. p. Kompozycja zdobnicza zastosowana do różnych technik na podstawie motywów zdobnictwa polskiego.

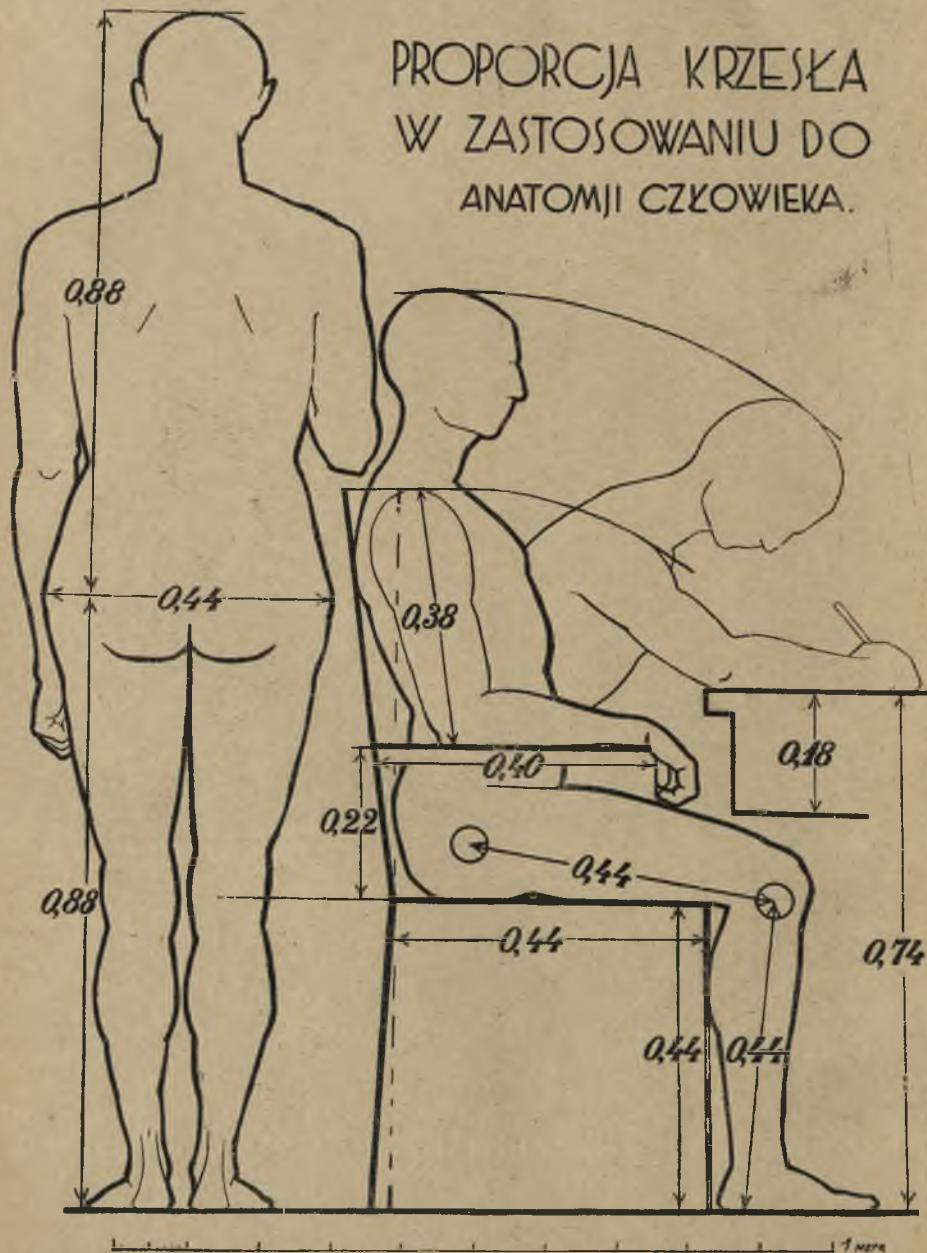
V i VI półrocze, 35 godz. tygodniowo, razem 1400 godzin.

Kompozycja zdobnicza 7 godzin tygodniowo, razem 280 godzin.

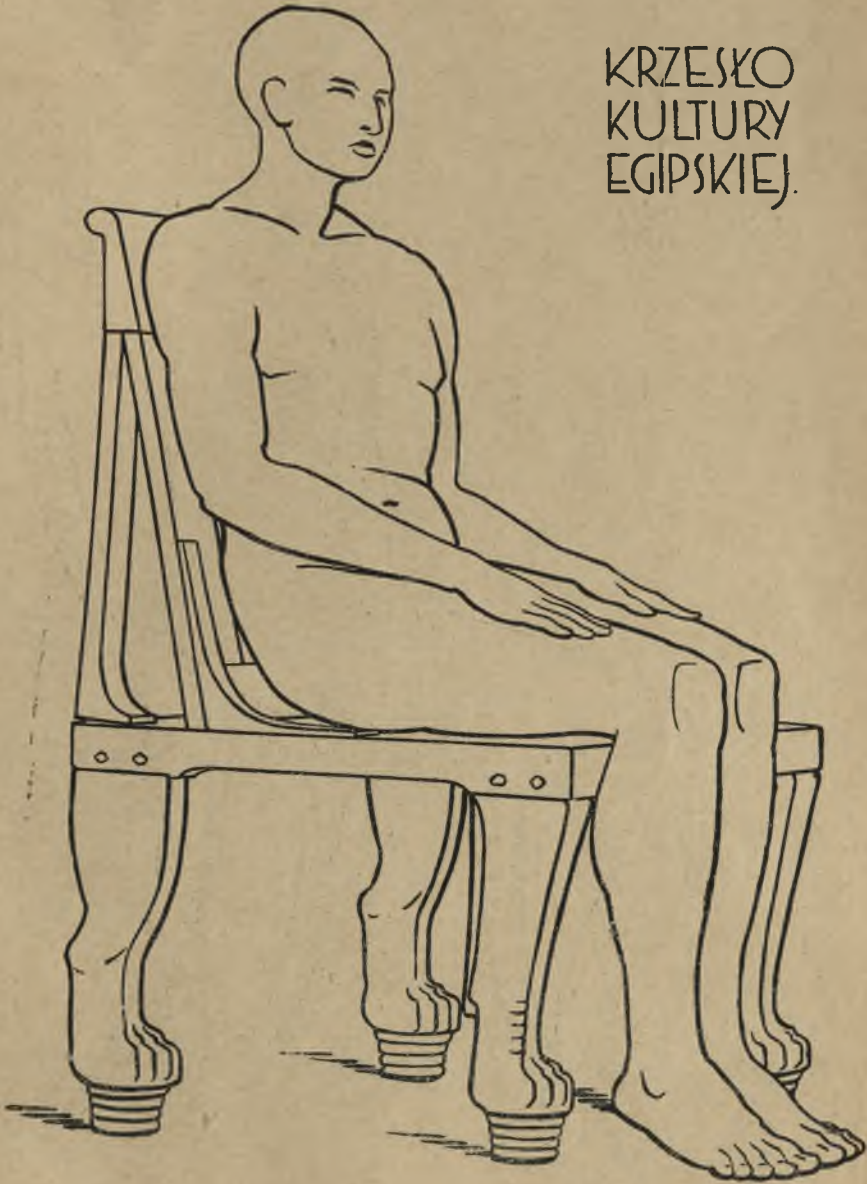
Wykonanie projektów zdobniczych całości w zastosowaniu do różnych technik i materiałów, jako to: dekoracji wnętrz mieszkalnych wnętrz użyteczności publicznej, mozaiki, zastawy stołowej, witraży, serwisu, dywanów, kilimów, chorągwi, tablic pamiątkowych, nagrobków, wyrobów artystycznych z żelaza i brązu, intarsji, mozaiki drzewnej i t. d. Przygotowanie rysunków wykonawczych.

Kompozycja sprzętu 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Sprzęt, jako wyraz naszej cywilizacji i kultury, zadanie sprzętu i jego użyteczność, techniczna strona sprzętu. Sprzęt jako przedmiot dekoracyjny. Projektacja sprzętu, jako całość i dekoracja pokoju: sypialnego, stołowego, gabinetu, dziecinnego, kuchni i innych pomieszczeń mieszkalnych. Sprzęt pomieszczeń reprezentacyjnych i wystawowych.

KRZESŁO
KULTURY
EGIPSKIEJ.

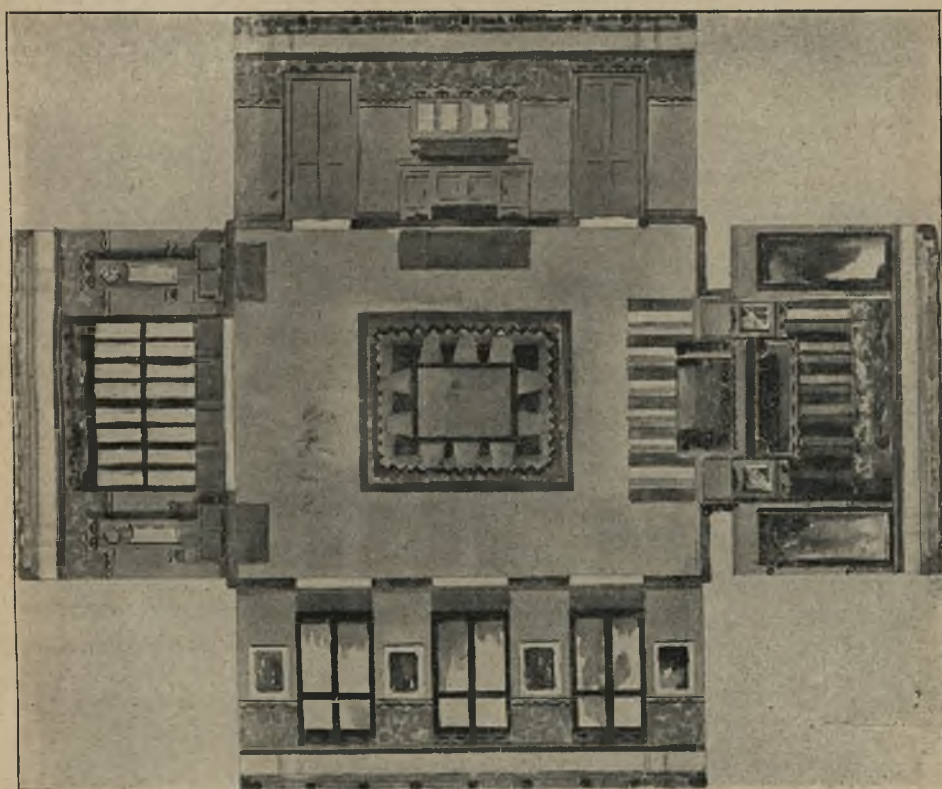

KRZESŁO
KULTURY
GRECKIEJ.

Architektura i zdobnictwo wnętrz 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Kultura mieszkania, rozplanowanie mieszkania według warunków, potrzeb i obyczajów współczesnych. Ujęcie dekoracji ściennej i sprzętów w harmonijną całość. Wykonanie projektu urządzenia pokoju sypialnego, stołowego, gabinetu, dziecinnego, kuchni i innych specjalnych pomieszczeń mieszkalnych wraz z dekoracją podłogi i sufitu w widoku geometrycznym z zastosowaniem barw i przekrojów w skali nie mniej jak 1:20.

Perspektywa 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Wykreślanie perspektywiczne wnętrza mieszkania zaprojektowanego pod kątem prostym 45 i 30-tym stopniem z uwydatnieniem barw materiału, światła i cienia.

Malarstwo wodne 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

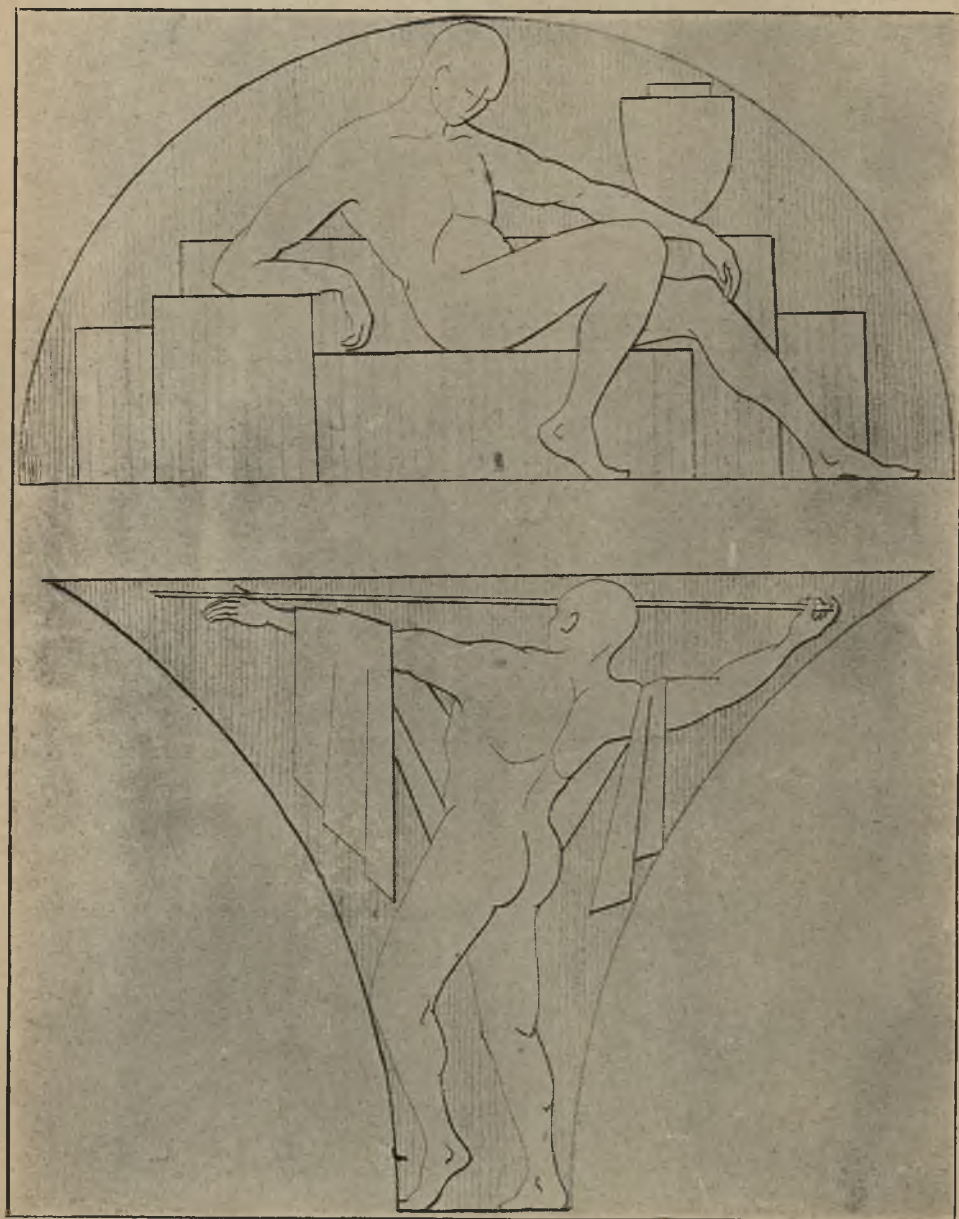
Malowanie z natury wnętrza z wyrażeniem szczegółów barw materiałów, światła i cienia. Malowanie fragmentów architektonicznych ze-

wewnętrznych w oświetleniu naturalnym. Krajobraz z fragmentem architektonicznym w porze wiosennej, letniej, jesiennej i zimowej. Wykonanie polichromji w technice tempera, malowanie al-fresco i techniką pastelową.

Rysunek żywego modelu (akt) 3 godziny tygodniowo, razem 120 godzin.

Główne wiadomości o anatomji człowieka. Do zadanego tematu kompozycji zdobniczej, ruch aktu męskiego, żeńskiego dziecięcego. Kompozycja zdobnicza, wyrażająca charakterystyczne cechy żywego modelu. Rysunek aktu różną techniką, szkice różnych ruchów.

Grafika zdobnicza, 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Kompozycja w zastosowaniu do techniki graficznej. Projekt nalepki w układzie ornamentu i pisma. Projekt znaczku pocztowego, stemplowego i skarbowego. Projekt reklamy do pism, winjety, papierów wartościowych i t. p. Projekt plakatu wystawowego, znaków formowych i reklamy.

WYSTAWA PRAC UCZNIÓW SZKOŁY ZDOBNICTWA

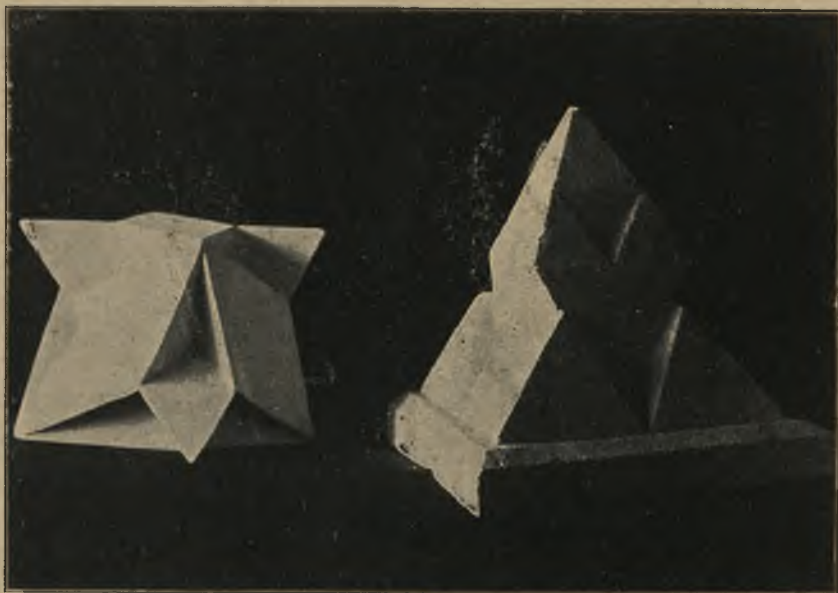

MUZEUM RZEMIOSŁ
SZTUKI STOSOWANEJ

WARSZAWA CHMIELNA 52
OD 26 SIERPNI DO 5 WRZEŚNIA

Rzeźba, 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Bryła, jako przedmiot zdobniczy. Ćwiczenia w glinie, gipsie i drzewie. Forma podstawy, forma człowieka, zwierza i ptaka, charakteryzująca ruch. Formy naczyń i ich plastyczna ozdoba, projekt wodotrysku i nagrobka.

Rysunek tkanin 4 godziny tygodniowo, razem 160 godzin.

Wykonanie projektu tkanin: kilimów, dywanów i gobelinów. Przygotowania rysunku technicznego na warsztat ręczny, szattowy i żakardowy. Wykonanie wzoru do dywanu perskiego i bucharskiego.

Historja sztuki 1 godzina tygodniowo, razem 40 godzin.

Wykłady i przezrocza.

Zasadnicze wiadomości z historii sztuki: architektury, rzeźby i malarstwa wogóle, a w szczególności z historii sztuki polskiej.

Historja Zdobnictwa, 1 godzina tygodniowo, razem 40 godzin.

Zdobnictwo pierwotne i ludowe, zdobnictwo egipskie, assyryjskie, perskie, fenickie i staro-greckie. Zdobnictwo klasyczne greckie, rzymskie, staro-chrześcijańskie, romańskie, bizantyjskie, muzułmańskie, chińskie i japońskie. Cechy zdobnictwa ludów południowej i północnej Europy z epoki średniowiecza, gotyku i odrodzenia. Zdobnictwo polskie pod wpływem kultury włoskiej i francuskiej, zdobnictwo rodzime ludowe.

Ćwiczenia praktyczne, 1 godzina tygodniowo, razem 40 godzin.

Zdobienie ceramiki techniką malowania, zdobienie metali techniką trawienia, zdobienie tkanin techniką szablonowania i batikowania.

Egzaminy przejściowe. Uczeń przechodzący na kurs zawodowy, obowiązany jest zdać egzamin ze wszystkich powyższych przedmiotów. Z wykładów historii winien przedstawić starannie opracowaną treść przedmiotu, z ćwiczeń praktycznych przedstawić prace wykonane.

Wystawy prac uczniów.

W roku sprawozdawczym w lokalach szkolnych Muzeum odbyły się dwie wystawy prac uczniów, które ilustrowały szczegółowo program i metodę nauczania stosowanego w Muzeum, wykazując ich wyniki, zgodne z istotnymi potrzebami zawodowymi rzemiosł i przemysłu artystycznego.

Wystawa Kursów Wieczorowych, trwała od 14 do 22 sierpnia i przedstawiała prace uczniów kategorii pierwszej, t. j. rzemieślników wykwalifikowanych już praktycznie, którzy w Muzeum uzupełniali swe wykształcenie pod względem teoretycznym i artystycznym, by stać się samodzielnymi mistrzami sztuki rzemieślniczej. Głównym przedmiotem wystawy były prace rysunkowe, projekcja rysunkowa i zdobienie wyrobów ręcznych; na kursach żeńskich, wzory różnych technik, koronkarstwa i haftu; na rzeźbiarskich — rzeźba płaska i dekoracyjna; na kursach mistrzowskich stolarskich — kompozycja całkowitych urządzeń wewnątrz mieszkalnych i użyteczności publicznej. Prace uczniów kursów przygotowawczych przedstawiały elementarne zasady wykonania rysunku, prace kursów zawodowych wykazywały prawidłowe wykonanie rysunku technicznego, warsztatowego, zaś prace kursów wyższych kompozycję indywidualną. Kompozycja indywidualna jest oparta wyłącznie na rozwijaniu i doskonaleniu motywów zdobnictwa polskiego. U uczniów kursów wieczorowych starano się rozwijać przede wszystkim stronę techniczną i podnosić poziom poczucia artystycznego.

Wystawa prac uczniów dziennej szkoły zawodowej otwarta od 26 sierpnia do 5 września przedstawiała wyniki nauki uczniów kategorii drugiej, t. j. tych, co posiadają już wykształcenie ogólne, kształcąc się na kierowników zakładów przemysłu artystycznego. Głównym przedmiotem wystawy był rysunek zdobniczy z różnych dziedzin przemysłu artystycznego, ilustrujący program 3 letniego kursu przygotowawczego oraz kompozycje specjalnych wydziałów zawodowych. Wystawa prac uczniów wykazywała kompozycję zdobniczą na zasadzie form otaczającej nas przyrody, na zasadzie form geometrycznych i wreszcie na tradycji i upodobaniach szerokich warstw społeczeństwa polskiego. Dydaktyczne ujęcie powyższej metody nauczania w kompozycji daje zupełną swobodę rozwoju indywidualnej twórczości każdego poszczególnego ucznia i wyklucza ograniczone metody danego nauczyciela. Każdą pracę ucznia cechuje przede wszystkim jego indywidualny poziom artystyczny i dążność do twórczenia w charakterze polskim.

Księgozbiór Dzieł Sztuk Zdobniczych i Czytelnia.

W związku z powszechnem kształceniem estetycznym i zawodowym najdonioślejszą rolę w Muzeum odgrywa księgozbiór i czytelnia dzieł, dotyczących rzemiosł i sztuk zdobniczych. Czytelnia otwarta dla publicznego użytku w r. 1925 stale rozwija się, tak pod względem uzupełniania materiałem naukowym jak i frekwencją. W roku sprawozdawczym przybyło drogą zakupu i ofiar 368 tomów. Starano się zebrać bardzo rzadkie unikaty z literatury polskiej, dotyczące rzemiosła i sztuki zdobniczej polskiej. Pod tym względem biblioteka Muzeum zajmuje w stolicy pierwszorzędne miejsce. W dniu 30 czerwca 1927 roku Biblioteka posiadała ogółem 2790 tomów. Czytelnia otwarta dla publiczności codziennie od godziny 9 rano do 9 wieczór bez przerwy, a w dni świąteczne od 10 do 1. W okresie sprawozdawczym korzystało ogółem z czytelni 2033 osoby. Największe zapotrzebowanie książek było z następujących działów: kompozycja zdobnicza roślinna i figuralna, zdobnictwo ludowe; architektura, stroje, hafty i koronki, tkactwo, kilimy, dywany i gobeliny; grafika — dział reklam, plakaty, druki, okładki i t. p.; sprzęt i stolarstwo artystyczne, ceramika i ozdoby ceramiczne, introligatorstwo i ozdoba książki; modniarstwo — kostjumy historyczne i teatralne, historia sztuki i metodyka nauczania.

Korzystali z Biblioteki przeważnie: uczniowie Muzeum Rzemiosł i studenci różnych szkół, nauczyciele rysunku, zawodowi rysownicy, uczniowie, czeladnicy i mistrzowie różnych rzemiosł, artyści malarze i krytycy. Żądano powszechnie dzieł w języku polskim, przyczem ogół-

nie skarżono się na ich brak w języku ojczystym, z konieczności więc korzystano z dzieł w języku niemieckim i francuskim, mniej w angielskim, a dzieł rosyjskich prawie wcale nie żądano.

Czasopism znajduje się Bibliotece: polskich — 18, niemieckich — 11, francuskich — 3, angielskich — 2, razem 34.

Zbiory Muzealne i Specjalne.

Zbiory Muzealne, będące składową częścią powszechnego kształcenia w rzemiosłach i przemyśle artystycznym, szczególnie dla kształcących się w Muzeum, mają na równi z księgozbiorem bardzo doniosłe znaczenie. Rozpoczęte przez kustosa Muzeum p. Izę Czajkowską, w maju 1926 r. uporządkowanie zbiorów Muzeum było zakończone na początku roku sprawodawczego i 19 sierpnia 1926 r. została otwarta dla publiczności stała wystawa zbiorów. Wystawę do 1 marca 1927 r. zwiedziło oprócz uczniów Muzeum 771 osób. Zbiory Muzeum w ciągu roku sprawodawczego powiększyły się o 448 okazów sztuki zdobniczej (wyroby z metalu, tkaniny, szkło, ceramika i t. p.) w tej liczbie nabyto 344 przedmioty polskie ceramiką, stanowiące część jednej z największych w Polsce kolekcji prywatnych.

Wystawa Ceramiki Polskiej.

Nabycie wyżej wymienionej kolekcji ceramiki polskiej, które zwiększyła posiadane już przez Muzeum zbiory tego rodzaju do 500 przedmiotów, przedstawiających około 30 wytwórni polskich, dało impuls do urządzenia w myśl § 2 statutu Muzeum czasowej wystawy Ceramiki. Zadaniem wystawy było dać możliwość poznania jednej z najwięcej interesujących gałęzi przemysłu artystycznego zarówno uczniom szkoły Muzeum jak szerszym kołom społeczeństwa, zwłaszcza temu młodemu pokoleniu, które nie miało sposobności oglądania największej przedwojennej wystawy Ceramiki Polskiej w 1913 r. w Kamienicy Baryczków. Aby w możliwej pełni przedstawić całokształt rozwoju ceramiki zdobniczej polskiej, Zarząd Muzeum zwrócił się do szeregu prywatnych zbieraczy, niektórych instytucji muzealnych i szkół zdobniczych z prośbą o wypożyczenie na czas wystawy ze swych zbiorów okazów ceramicznych. Tą drogą udało się wybrać i otrzymać na wystawę przeszło 700 okazów, należących do zbiorów p. Ministra St. Patka, G. Soubise Bisier, Ordyn. hr. M. Zamoyskiego, hr. R. Przeździeckiego, hr. Konst. Potockiego, barona L. Kronenberga, Wł. Frąckiewicza, E. Neprosa, M. Gebethnerowej, B. Wydźgi, St. Reichmana, A. Strzałeckiego, J. Löwensteina, Fel. Łopieńskiego, F. Pawłowskiego, J. B. Czarkowskich, Muzeum Towarzystwa Popierania Przemysłu Ludowego, Szkoły Zdobniczej w Poznaniu, Szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie i t. p. Utworzony w ten sposób komplet przeszło 1200 przedmiotów porcelany, fajansu, majoliki, wyrobów garncarskich i kaflarskich przedstawiał już całkowity omal obraz rozwoju ceramiki polskiej we wszelkich gałęziach tej wytwórczości od czasów jej powstania aż do doby obecnej. Dało to możliwość utworzenia oprócz działu retrospektywnego, do którego ograniczyła się wystawa 1913 r., również działu ceramiki współczesnej, przedstawiającego nowe kierunki w sztuce zdobniczej. Dla urządzenia wystawy powołane zostały komitety: organizacyjny, do którego weszli pp.: G. Soubise Bisier, E. Czajkowski, K. Czechowski, M. Gebethnerowa, K. Iwanicki, J. Löwenstein, F. Łopieński, E. Nepros, St. Patek, Z. Rabska, J. Skotnicki, St. Szyller, Z. Żniński, oraz redakcyjny, złożony z p.p.: I. Czajkowskiej, E. Czajkowskiego, K. Czechowskiego, W. Frąckiewicza, F. Łopieńskiego i B. Wydźgi. Zgodnie z życzeniem sfer zainteresowanych

został opracowany naukowo dokładny katalog wystawy, który zawiera opisy wystawionych przedmiotów, poprzedzone treściami wiadomościami o odnośnych fabrykach, reprodukcje wyborowych okazów, tablice marek i znaków fabrycznych oraz bibliografię. Przygotowanie do druku i drukowanie katalogu ze względu na trudności techniczne i redakcyjne wymagały tyle czasu, że wystawa zamiast w lutym 1927 r. mogła być otwartą dopiero w końcu czerwca. Wystawa została otwarta 21 czerwca 1927 r. przez p. ministrową M. Bartłową, która łaskawie objęła protektorat nad wystawą, przy licznym udziale zaproszonych osób.

Budowa Gmachu Muzeum.

Akcja Komitetu Muzeum, zmierzająca do Budowy Gmachu Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej polegała głównie na uzyskaniu przeznaczanego przez Komitet rozbudowy, terenu położonego przy ulicy Wawelskiej na rogu ul. Mikołaja Reya i Krzyckiego o przestrzeni 12.000 mtr.². Naskutek wystąpienia Zarządu Muzeum pismem z dnia 4 maja 1927 roku za Nr. 364/27 bezpośrednio do Ministerstwa Robót Publicznych o przekazanie wyżej wymienionego terenu pod budowę gmachu Muzeum, Minister Robót Publicznych dekretem z dnia 4 czerwca 1927 roku za Nr. 1609/27 do Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych polecił zawrzeć z Zarządem Muzeum umowę dzierżawną terenu na lat 36. W tym celu dwukrotnie delegowani przez Zarząd Muzeum upoważnieni do zawarcia umowy prezes Muzeum p. Feliks Łopieński, wiceprezes p. Stefan Szyller, skarbnik Wacław Bolajer i Dyrektor Muzeum Zenon Żniński otrzymali z Dyrekcji Robót Publicznych zapewnienie, że niezależnie od formalnego zawarcia umowy Komitet Muzeum przystąpić może bezwzględnie do robót przygotowawczych związanych z budową gmachu. Na podstawie powyższego orzeczenia Zarząd Muzeum polecił wykonać w miejskim Biurze Regulacji i Pomiarów, plan sytuacyjny terenu, opracował w głównych zarysach projekt gmachu i ścisły program budowy, powołał Komitet budowy gmachu Muzeum, złożony z wybitnych architektów, budowniczych, na czele

z Prezydentem m. st. Warszawy inż. Zygmuntem Słomińskim. Wystąpił do Ministerstwa Wyzn. Rel. i Oświec. Publicznego o udzielenie przyrządzonego pismem z dnia 19 lipca 1923 roku Nr. 10227/23 D III subsydjum na budowę gmachu oraz wydelegował prezesa Feliksa Łopieńskiego, viceprezesa Stefana Szyllera, Adama Jaszczolta i dyrektora Zenona Żnińskiego do Prezydenta m. st. Warszawy z podaniem o udzielenie pomocy przy zrealizowaniu zamierzeń Komitetu.

Gmach Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej według wstępnego projektu, sporządzonego przez Z. Żnińskiego, obejmować ma cztery podstawowe działy, niezbędne dla rozwoju rzemiosł i przemysłu artystycznego.

1) Zasadniczym działem jest szkolnictwo zawodowe, poczynsz od elementarnego doksztalcania terminatorów, wyszkolenia pomocników i mistrzów, skończywszy na wykształceniu samodzielnych twórców sztuki rzemieślniczej i dzieł przemysłu artystycznego. Sale wykładowe, warsztaty i laboratorja zajmować mają 4100 mtr.² powierzchni. 2) Dział powszechnego kształcania zawodowego i artystycznego obejmować ma księgozbiór dzieł sztuk zdobniczych, czytelnię i kreślarnię razem 1800 mtr.² 3) Dział muzealny obejmować ma zbiory historyczne i dydaktyczne sztuki rzemieślniczej 2400 mtr.² 4) Dział wystawowy współczesnej wytwórczości artystycznej obejmować ma wielką halę wystawową o 2600 mtr.² powierzchni. Westibul, korytarze, szatnie, salę rekreacyjną, odczytową 2700 mtr.², składy — 1800 mtr.², mieszkania administracji, gospodarcze i sale posiedzeń 1600 mtr.², razem powierzchni używalnej 17.000 mtr.² Przybliżony koszt budowy wynosić będzie zł. 3.500.000.—

Organizacja Muzeum

Komitet

W skład Komitetu, wybranego na Walnem Zebraniu Członków Muzeum w dniu 19 lutego 1927 r. wchodzi pp.:

1) <i>Bolajer Wacław</i>	12) <i>Lipczyński Stanisław</i>
2) <i>Breyer Tadeusz</i>	13) <i>Łopieński Feliks</i>
3) <i>Chojnacki Teofil</i>	14) <i>Martens Henryk</i>
4) <i>Czechowski Kazimierz</i>	15) <i>Mirowski Julian</i>
5) <i>Hauszylld Wacław</i>	16) <i>Rączka Stanisław</i>
6) <i>Jaszczolt Adam</i>	17) <i>Herb Józef</i>
7) <i>Jeziorański Jan</i>	18) <i>Skotnicki Jan</i>
8) <i>Kamler Leopold</i>	19) <i>Szyller Stefan</i>
9) <i>Kroeger Jan</i>	20) <i>Tymiński Wład.</i>
10) <i>Kwasieborski Stanisław</i>	21) <i>Wiśniowski Teofil</i>
11) <i>Hoser Henryk</i>	

Komitet wybrał ścisły Zarząd, do którego weszli pp.:

Łopiński Feliks — Prezes
Szyller Stefan — Viceprezes
Skotnicki Jan — Viceprezes
Bolajew Waclaw — Skarbnik

Chojnacki Teofil — Sekretarz
Rączka Stanisław — Członek Zarz.
Tymiński Władysław „
Żniński Zenon — Dyrektor Muzeum.

W roku sprawozdawczym Komitet odbył posiedzeń 4, Zarząd 7.
Członków rzeczywistych jest 235, honorowych 1, zmarło 18, przybyło 4.

B I L A N S

SPRAWOZDANIE KASOWE MUZEUM

W P Ł Y W Y.

za okres od 1 lipca 1926 r.

Pozostałość z poprzedniego okresu:			
a) gotówka w kasie	3.841.48		
b) „ „ „fundusz ś. p. L. Bisz- lagiera	8.939.34		
c) gotówka fundusz ś.p. Z. Szczer- bińskiego	1.785.—		
d) gotówka fund. budowy gmachu	20.000.—	34.565.82	
1) Subsydja:			
a) państwowe 25.871.32			
b) miasto 18.000.—			
c) stowarzyszeń i cechów 4.130.—	48.001.32		
2) Opłaty uczniów	29.853.50		
3) Składki Członków	565.—		
4) Ofiary	719.97		
5) Procenty i kupony	2.829.87		
6) Wstęp na wystawy i odczyty . .	1.297.40		
7) Różne drobne wpływy	216.15	83.483.21	
8) Wpływ na fundusz im. ś. p. Szczer- bińskiego		820.—	
9) pożyczka przejściowa		4.000.—	122.899.93
			122.869.03

Skarbnik:

(—) W. Bolajer

RZEMIOSŁ i SZTUKI STOSOWANEJ

do 30 czerwca 1927 roku.

WYDATKI.

1) Uczelnia:			
a) personel nauczycielski	36.293.25		
b) kierownictwo	2.185.—		
c) woźni	3.055.—		
d) pomoce naukowe	4.970.—		
e) sprzęty i urządzenia	1.715.60	48.218.85	
2) Muzeum:			
a) administracja	4.050.—		
b) woźni	1.530.—		
c) zakup zbiorów	23.650.20		
d) sprzęty, urządzenia	172.35	29.402.55	
3) Biblioteka:			
a) administracja	3.100.—		
b) woźni	680.—		
c) zakup dzieł	9.635.10		
d) prenumerata pism	222.50		
e) oprawa książek	380.50		
f) sprzęty i urządzenia	357.—	14.375.10	
4) Ogólne:			
a) administracja	9.000.—		
b) dozorca	1.625.—		
c) opał	828.—		
d) światło	2.908.17		
e) remont i konserwacja	1,534.81		
f) woda i czystość	1.316.35		
g) telefon	301.12		
h) Kasa Chorych	498.98		
i) Koszty prawne i rejentalne . . .	103.—		
j) Ubezpieczenie od ognia	60.40		
k) raty Tow. Kredytowego	1.493.44		
l) Wystawa i odczyty	6.574.54		
m) Podróże i rozjazdy	1.600.—		
n) Wydatki kancelaryjne i druki . .	2.019.03		
o) Sprzęty i urządzenia	36.70	29.899.61	
5) Pozostałość gotówki		972.92	122.869.03

Komisja Rewizyjna:

(—) W. Niemczuk

(—) Jan Feist

BILANS MUZEUM RZEMIOSŁ

STAN CZYNNY:

W dniu 30 czer

1) Nieruchomości		235.623.01	
2) Inwentarz ruchomy			
a) wartość z ubiegłego okresu	112.559.23		
b) nowe zakupy	35.566.95	148.126.18	
3) Gotowizna:			
a) w kasie	670.43		
b) w Banku Przemysłowców	87.—		
c) w P. K. O.	215.49	972.92	
4) Waluty obce:			
dol. 3.000.—		26.700.—	
5) Papiery Wartościowe			
a) 27720.— zł. 4½% L. Z. Z.	14.137.—		
b) różne inne	2.166.—	16.303.—	427.725,11

Skarbnik:

(—) W. Bolajer

i SZTUKI STOSOWANEJ

wca 1927 roku.

STAN BIERNY:

1) Towarzystwo Kredytowe	18.689.41		
2) Fundusze żelazne	16.165.—		
3) „ im. ś. p. I. Biszlagiera	35.639.34		
4) „ im. ś. p. Z. Szczerbiń- skiego	2.605.—		
5) Fundusze budowy gmachu	20.000.—		
6) Wierzyciele przejściowi	4.000.—	97.098.35	
7) Czysty majątek		330.626.36	427.725,11

Komisja Rewizyjna:

(—) Jan Feist

() W. Niemczuk

PRELIMINARZ BUDŻETOWY MUZEUM

na rok szkolny od 1 lipca 1927

PRZYCHÓD

I. Szkoł

	Zawod. dokszt.	Malar- skie	Ciesiel- skie	Zawod. dzien.	Krótko- term.	Ogółem
Opłaty uczniów	9.600	6.000	600	18.000	1.500	35.700
Subsydja Min. W. R. i O. P.	17.600	2.500	1.400	18.300	10.000	49.800
Subsydja Miejskie . . .	7.000	2.000		300		9.300
Zgrom. ze mieśl. . . .	2.000	2.290	1.000	600		5.890
Ofiary różne	1.700		390	2.500	200	4.790
Wpływy różne ze sprzed.				1.500		1.500
Stow. Przem. Budowl.		600	100	1.000		1.700
	37.900	13.390	3.490	42.200	11.700	108.680

II. Biblioteka, Czytel

Subsydja Ministerstwa Wyznań Rel. i Oświecenia Publiczn. Departamentu Szkół Zawodowych	25.000					
Subsydja Magistratu m. st. Warszawy Wydz. Oświaty i Kult.	10.000					
Z odczytów i czytelni	200					
Z ofiar różnych	800					
Z abonamentu wydawnictw				1.000		37.000
do przeniesienia						145.680

RZEMIOSŁ i SZTUKI STOSOWANEJ

roku do 30 czerwca 1928 r.

n i c t w o

ROZCHÓD.

	Zawod. dokszt.	Mular- skie	Ciesiel- skie	Zawod. dzien.	Krótko- term.	Ogółem
Nauczyciele i instruk.	17.500	9.180	2.100	28.800	4.000	61.580
Kierownictwo	2.100	1.200	400	3.000	500	7.200
Administracja	3.600	500	200	1.800	200	6.300
Służba	4.200	500	300	2.400	450	7.850
Opał	1.200	500	200	500		2.400
Światło	3.000	450	100	100	100	3.750
Woda i czystość	400	60	40	200	120	820
Kancelarja	500	200	100	300		1.100
Remont, podatki i ubez.	2.200	600		600		3.400
Modele, pomoce nauk i mat.	1.200	200	50	900	1.130	3.480
Inwestycje i urządz. . .	2.000					2.000
Wycieczki, konkursy i zapomogi				3.600	5.200	8.800
	37.900	13.390	3.490	42.200	11.700	108.680

nia i Wydawnictwa.

Zakup Dziel i prenumerata czasopisma	25.000					
Kierownictwo	2.400					
Bibliotekarz i zastępca	3.600					
Służba	2.400					
Opał i światło	900					
Wydawnictwo muzealne	2.50					
Odczyty i wystawy						
Oprawa książek				2000		37.000
do przeniesienia						145.680

z przeniesienia 145.680

III. ZIORY

Subsydja Ministerstwa Wyzn. Rel. i Oświecenia Publicznego		
Departamentu Szkół Zawodowych	40.000	
Subsydja Magistratu Wydziału Oświaty i Kultury	6.000	
Ofiary różne	2.500	
Składki Członków Muzeum	2.000	
Zwiedzanie zbiorów i wystaw	6.500	
Ze sprzedaży katalogów	<u>5.000</u>	62.000

IV. Budowa Gmachu Muzeum

Subsydjum Ministerstwa Wyznań Rel. i Oświecenia Publiczn.		
przewidywane	500.000	
Subsydjum Magistratu m. st. Warszawy	250.000	
Fundusze z zapisów i ofiary	<u>100.000</u>	850.000
		<u>1.057.680</u>

Dyrektor Muzeum:

(—) Zenon Zniński

z przeniesienia 145.680

MUZEALNE

Zakup okazów sztuk zdobniczych	40.000	
Kierownictwo	2.400	
Kustosza	3.600	
Służba	2.400	
Opał światło i czystość	1.200	
Koszty urządzenia Wystawy	5.200	
„ wydania katalogu	6.400	
Inwestycje	<u>800</u>	62.000

Rzemiosł i Sztuki Stosowanej.

Koszty konkursu	10.000	
Roboty przygotowawcze	10.000	
Zakup materiałów budowlanych	<u>830.000</u>	850.000
		<u>1.057.680</u>

INSTITUT
BADAŃ LITERACKICH
BIBLIOTEKI
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat
Tel. 26-68-63

PROTOKUŁ

Komisji Rewizyjnej Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej w Warszawie.

Niżej podpisani Członkowie Komisji Rewizyjnej, wybrani przez Walne Zgromadzenie Członków Muzeum, na zasadzie § 26 statutu Muzeum, przedłożone sprawozdanie i bilans za rok 1926/27 sprawdzili i stwierdzają, że wszystkie cyfry bilansowe zgodne są z księgami i dowodami, wobec czego Komisja Rewizyjna wnosi, aby Walne Zebranie, przedłożone sprawozdanie i bilans przyjęło do zatwierdzającej wiadomości i udzieliło Komitetowi absolutorjum z jego czynności.

Nadto Komisja Rewizyjna przejrzała sporządzony budżet na rok 1927/28 i poleca ten budżet do zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie. Warszawa, dnia 13 lutego 1928 roku.

Członkowie Komisji Rewizyjnej:

(—) Jan Feist.

(—) W. Niemczuk.

Warszawa, dnia 13 lutego 1928 roku.

F

20.694

35